

PRIJATELJ

Š T E V. 1 2
DECEMBER 1940
LETO XIV

Vsako leto dobite 10 prilog „Za pridne roke“. V avgustu in decembru ta priloga ni priložena. Prihodnja številka izide pred božičem.

SMEH

«Kaj pravite, gospa Blejčeva, glasu naše Francke? Vsak trdi, da ga ima po meni!»

«Ampak nikar si tega ne ženite k srcu! Pa naj vam to kdo dokaže, da je res!»

*

«Kila rdečih jabolk za pet dinarjev se vam zdi draga? Kaj naj bi potem rekel Adam v raj? Ali veste, koliko ga je stalo eno samo jabolko?»

*

«Ali bi mogel govoriti z gospo?»

«Ne, ni mogoče. Ravno je pri njej pediker.»

«No, pa z gospodom?»

«Ne. Tudi to ni mogoče. Gospod ravno umiva tla.»

*

«Zmeraj ugovarjaš in se prepiraš z menoj, vse hočeš imeti po svojem. Saj si mi vendar pred oltarjem obljubila pokorščino.»

«Menda vendar nisi hotel, da bi se s teboj prepirala že pred oltarjem?»

*

«Rekli smo,» pravi učitelj, «da je hrana moljem naša obleka. — Kaj hočeš, Janezek?» vpraša učitelj učenca, ki dviga roko.

«Prosim, jaz bi rad vedel, s čim so se živili molji takrat, ko sta živela Adam in Eva!»

*

«Ali vam je ta nasilnež grozil, ko vas je poljubljal?»

«Da, rekel je, da me ne bo nikoli več poljubil, če bom kričala.»

PERZIJSKE PREPROGE,
ORIGINALNO ORIEN-
TALSKE, NE PONARE-
JENE, NUDI NA STRO-
GO SOLIDNI BAZI ZNA-
NA DOMAČA TVRDKA

ANTE GRGIĆ 'DAMASK'

ZAGREB, PANTOVČAK 59
TELEFON 57-21

STALNO ZAPRISEŽENI IZVE-
DENEK IN OCENJEVALEC PRI
KR. OKROŽNEM SODIŠČU V
ZAGREBU. — RAZSTAVLJA
NA VSAKEM VELESEJMU V
LJUBLJANI. — INFORMACIJE
VSAKE VRSTE DAJE RAD IN
B R E Z P L A Č N O

Pri verouku.

Katehet: «Če te kdo udari po licu, mu nastavi drugo!»

Učenec: «Prosim — kaj pa če me udari po nosu? Nos imam samo eden.»

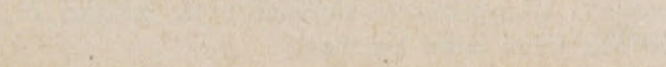
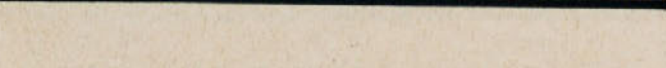
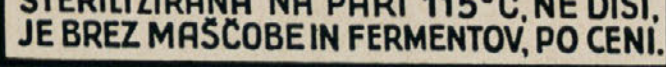
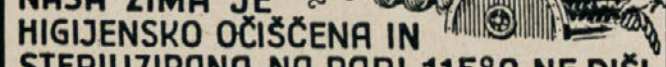
Otona Ring-a tekoči lep

Syndetikon
skleji, zlepi, skita vse.

ZAHTEVAJTE ŽIMO SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO
STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.

Jože Žabjek

KNJIGOVEZNICA
LJUBLJANA
DALMATINOVA 10

Najmoderneje urejena delavnica za vsa
knjigoveška dela. Hitra in točna postrežba
pri nizkih cenah. Izdelovanje posebnih akci-
denčnih vezav po individualnih osnutkih.
Trgovske knjige po naročilu, lastni črtni
stroj za vse vrste rastriranih tiskovin. Izvirne
platnice za »ŽENO IN DOM«

TELEFON 24-87

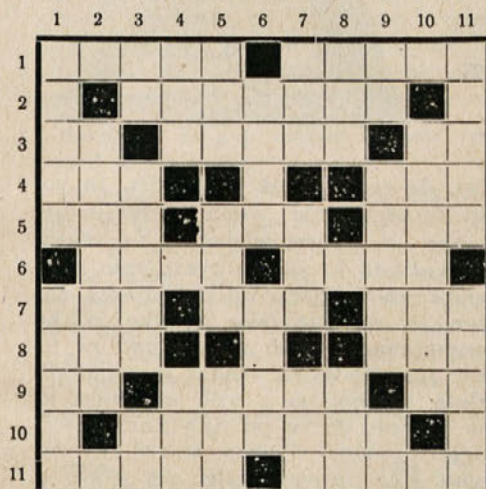

Uganke štev. 12

KRIŽANKA.

Vodoravno: 1. izumirajoče govedo, drevo; 2. samogl., prostost, samogl.; 3. predgorje, lep duh, dva sogl.; 4. vzročni veznik, kratica akademskega naslova (2. skl.), doba (obr.); 5. slaven ital. izdelovalec gosli, telo; 6. medmet, kuhinjska začimba; 7. trg. zastopnik, znesek; 8. svečenik, rodbinski član (obr.), nerabljen; 9. os. zaim., pokvara, egipt. božanstvo; 10. sogl., jugosl. mesto, sogl.; 1. omika, plodonosen grm.

Navpično: 1. večji čoln, grški bog; 2. samogl., šport (obr.), sogl.; 3. kratica za «sveti» (obr.), pletena posoda (obr.), os. zaim.; 4. hrv. kaz. zaim., glas, ribiška potrebščina; 5. angleški velikaši, žen. ime; 6. drevo, pijača; 7. moško ime, zaplet; 8. pesem, tujka za smuči (obr.) žen. ime (obr.); 9. otroški pozdrav, letalo, del voza; 10. predl., kraj (mesto), predl.; 11. del roke, evropska agencija.

SKRIVALNICA.

Nekje, berilo, seveda, pravilo, cepič, sirotka, komat, navada, njiva, trta, svetovje, vejica, govedo, kobila, načelo, kilav, romar.

Vzemi iz vsake besede dve zaporedni črki in sestavi pregovor.

POSETNICA.

T. Sojar

Dovje

Kaj je ta gospod po poklicu?

ŠTEVILNICA.

5, 2, 4, 2, 6 — 12, 9, 8, 10, 11 — 4, 3, 2, 11, 13, 9 — 13, 9, 7, 9 — 6, 2, 1, 9.

Ključ: 5, 2, 6, 2, 4, 9, 7, 9 = kraj med Kranjem in Cerkljami na Gorenjskem.

1, 3, 8, 10, 11 = mesto na Gorenjskem.

12, 3, 9, 13 = kovinska zlitina.

Tradicija jamči za kakovost!

Izza dobrih starih časov do danes so se strinjale vse gospodinje v tem, da je Kneippova sladna kava svojevrstno dovršen izdelek, ker je nadvse zdrava in redilna, izdatna ter cenena.

Kneippova
SLADNA KAVA

MALENKOSTI O VELIKIH LJUDEH

Dve o Napoleonu.

Napoleon se je nekoč sešel pri kardinalu Talleyrandu s pisateljico gospo Stael, ki je bila tudi politično vplivna osebnost.

Gospa ga je med razgovorom vprašala:

«Katero žensko imate najrajši?»

Napoleon se je začudil:

«Brez dvoma svojo ženo.»

«Katera ženska vam pa najbolj ugaja?»

«Tista, ki je najboljša gospodinja.»

Gospa Stael, ki se za gospodinjstvo ni nikoli menila, je bila nejevoljna. Misleč pa, da jo Napoleon visoko ceni kot duhovito ženo in pisateljico, je še enkrat vprašala:

«In katero žensko najbolj cenite?»

«Tisto, ki je dala največ otrok domovini!»

Gospa Stael, ki je bila brez otrok, je prenehala spraševati.

*

Na dvornem plesu je Napoleon ogovoril gospo bogatega pariškega bankirja Cordona, ki ga ni maral:

«Vi ste gospa Cordonova?»

«Da, Veličanstvo.»

«Kajne, vi ste zelo bogati?»

«Da, Veličanstvo, imam osem otrok.»

Napoleon, ki takrat v prvem zakonu ni imel otrok, se je čutil prizadetega in je utihnil.

Car Nikolaj II. in angleški diplomat.

Car Nikolaj II. je povabil angleškega diplomata na obed. Diplomata je po nesreči prevrnil kozarec in je bil v veliki zadregi. Car se je hotel do brodušno pošaliti in je rekel:

«Ali je pri vas v Angliji taka navada?»

«Ne, Veličanstvo, ampak večkrat se kaj takega primeri, toda pri nas tega nihče ne opazi!»

*

Viktor Hugo.

Slavnega pesnika Hugoja je nekoč povabil ugleden Parižan na večerjo. Gostje so čakali, kdaj jih bo sluga poklical v obednico, zakaj določena ura je že davno minila. Eden izmed gostov, ki je bil v rodbini najbolj domač, je vprašal gospodinjjo, ki je bila videti precej nervozna, in se pošalil: «Morda smo se zmotili? Menili smo, da ste nas povabili na večerjo!»

Tiho mu je rekla gospa: «Smolo imamo. Pripravili smo večerjo za štirinajst oseb, toda moj svak, ki bi bil štirinajsti, je v zadnjem hipu sporočil, da ne pride. Zdaj smo poslali po drugega štirinajstega, zakaj med gosti je nekdo, ki bi ne sedel k mizi, kjer bo trinajst oseb.»

«Ali veste,» pravi potem ta gospod prijatelju Hugoju, «zakaj ne sedemo k mizi?»

«No, zakaj?»

«Zato, ker je med nami osel, ki se boji sedeti pri mizi, okrog katere bi sedelo trinajst oseb.»

Viktor Hugo odgovori slovesno:

«Tisti osel sem jaz.»

Brž ko to opravite, pridem jaz na vrsto!

Nikar ne posvečajte svoji koži premalo pozornosti, zlasti če opravljate domača gospodinjska dela! Navadite se, da si vselej namažete z NIVEO lice in roke, brž ko ste končali to delo. Ker NIVEA vsebuje EUCERIT, prodira globoko v znojnice in krepi kožno tkivo. V tem primeru ostane Vaša koža kljub domačim opravilom zdrava, nežna in bela.

ŠKARJE *so skrhane*

Nič človeka ne jezi bolj, kakor če šiva itd., pa ima skrhane škarje. Niti sukanca ne more odstriči, kaj šele blago. Nož lahko nabrusimo z brusom ali oslo, škarje brusiti pa ne znamo. Brusač pa tudi ni vselej pri roki. Kaj naj storimo? Poskusite tole in zadovoljni boste. Vzemite steklenico od kisle vode — denite njen vrat med škarje in delajte, kakor da strižete. Boste videli, da se vam bodo škarje prav dobro nabrusile. Jaz sem nekje to čitala, pa nisem hotela verjeti. Ampak prišla sem nekoč v zadrego in si nisem vedela pomagati. Prav pri ročnem delu je bilo to. In sem si mislila: Poskusi! Če bo, bo, če ne, pa ne, škarij s tem ne pokvariš. In res sem bila presenečena, kako hitro so mi škarje izvrstno strigle.

In če smem še nekaj pri tej priložnosti pripomniti: nasvetov, ki jih beremo v naših ženskih časopisih (jaz imam »Ženo in dom« pa »Priatelj«), nikar ne prezirajmo. Verjemite mi: včasih sem razne nasvete smehljaje prešla in se nisem dosti menila zanje. Toda potem mi je nekdo rekel: »Poslušaj, bodi vendar pametna! To, kar prinašata ta dva časopisa, je vendar črpano iz najboljših, preizkušenih vi-

rov. Ne bo ti vendar »Žena in dom« servirala nečesa, kar ni preizkušeno in dobro. Kje bi že bil ta časopis, ko bi svoje naročnice za nos vlekel?! Vsak časopis je dandanes lahko vesel, da more sploh še izhajati. In še tako idealno zasnovan časopis more dandanes izhajati le, če ima vsaj toliko naročnikov, da mu krijejo stroške. Zato mora gledati na to, da si ohrani svoje naročnice, da nobene ne izgubi. In če bi prinašal članke, nasvete, ki so iz trte izviti, bi kmalu izgubil toliko naročnic, da bi moral izhajanje opustiti. Da se n. pr. »Žena in dom« drži vzlic težkim razmeram, draginji papirja itd., je dokaz, da so mu vse naročnice zveste, kar bi ne bile, ko bi ne našle v vsaki številki veliko koristi in izvrstnih nasvetov.

Saj nisem hotela o tem pisati, hotela sem vas samo naučiti, kako si lahko nabrusite škarje. Pa sem zašla na čisto drugo polje. Zašla sem na nekaj, kar mi je bilo že dolgo na srcu.

Sem že starejša ženska in — če smem reči — izobražena žena izobraženega moža in (oprostite!) precej viškega, če ne enega izmed najvišjih uradnikov. Imam otroke, seveda odrasle, ki sem jih vzgajala in vzgojila po svoji najboljši vesti. Pa moram reči, da je v »Ženi in domu« mesec za mesecem (pa tudi drugod, kajpak) toliko lepih člankov o vzgoji, da mi je

žal, da sem marsikaj opustila. In gospodinski članki! Samo berite jih natančno in s premislekom! So včasih malenkosti, ki jih ne uvažujemo, a so neizmerno važne. Velika napaka nas žen je, da kar tako beremo in, ko preberemo, se več ne menimo za to, kar smo čitale. Pa vendar je v člankih zlata resnica, so v njih smernice, ki so vredne, da se po njih kar najočnejše ravnamo. Noben stavek ni zaman. Le premišljajte pri vsakem stavku. Nikar ne mislite, da delam reklamo za ta ali oni časopis. Ne! Meni je vseeno, ali berem tega ali onega, le to hočem poudariti, da berimo članke resno in s premislekom ter se ravnajmo po njih, ako spoznamo, da nam dobro svetujejo. Prav tako moram reči, da so gospodinske knjige »Žene in doma« nekaj izvrstnega, da so za nas gospodinje zlata vredne. Uredništvo naj mi oprost, češ da bi se lahko zdelo, da delam v njegovem interesu reklamo, ampak sem res navdušena naročnica. In kot taka — morda sem preveč vznemljiva — sem silno hvaležna za prelepe knjige, ki mi prinašajo v gospodinjstvu velike koristi. Naročena sem tudi na dva inozemska ženska časopisa in primerjam, pa moram reči, da so vse publikacije »Žene in doma« na višku. Treba je le vse brati z razumom in vsak stavek dobro premisliti in se po njem ravnati.

J. K—va.

PRIJATELJ

ŠTEV. 12

DECEMBER 1940

LETO XIV

POT DO USPEHA

Dale Carnegie:

Ljudi je treba prepričati

(Nadaljevanje.)

Kadar z ljudmi kaj obravnavate, ne smete nikoli začeti s tem, kar Vas loči, ampak s tem, kar Vas druži. Glejte torej, da bo ta, ki se z njim pogovarjate, spočetka, če le mogoče, rekel zmeraj »da, da«, in ga po vsej sili odvrčite od tega, da bi rekel »ne«. Zakaj če reče »ne«, potem zahteva njegovo samoljubje, da tudi pri tem vztraja. Sicer bo morda pozneje izprevidel, da je bil njegov »ne« neumesten, toda s tem njegovim samoljubjem je treba računati.

Nekoč mi je pripovedoval trgovski zastopnik velike trrdke:

«V mojem poslovnem okraju je stanoval mož, ki bi ga bili mi že dolgo radi pridobili za odjemalca. Moj prednik se je trudil za to več ko pet let, a brez uspeha. Ko sem jaz prevzel ta okraj, tudi nisem imel uspeha cela tri leta. Nazadnje pa se nam je vendar posrečilo, da smo mu prodali nekaj motorjev. Bil sem prepričan, da

je zadovoljen, zato sem ga čez kake tri tedne obiskal. Bil sem najboljši volje. Toda prvo, kar mi je rekel glavni inženir, je bilo, da na žalost ne more pri meni kupiti nobenega motorja več.

Začudil sem se in ga vprašal, zakaj ne.

«Zato, ker se vaši motorji preveč razgrejejo, ne morem položiti rok nanje.»

Vedel sem, da bi bilo vse zastoj, če bi se hotel spustiti z njim v pretres in razlago. To sem že prej večkrat poskusil. To pot sem storil drugače.

«Čujte, gospod inženir,» sem mu rekel, »v tem sem z vami istih misli. Če se motorji res preveč razgrejejo, potem ne kupite nobenega več. Kupujte motorje, ki se ne razgrejejo bolj, kakor je po predpisih dovoljeno. V tem sva si edina.»

Pritrdil je — jaz sem imel svoj prvi »da«.

«No, po predpisih bi smela znašati toplota pravilno konstruiranega motorja 290 C več, kakor toplota delavnice. Je tako?»

«Da,» je rekel. «Toda vaši motorji so veliko bolj vroči.»

Jaz nisem bil njegovega mnenja in sem ga vprašal: «Koliko stopinj ima vaša delavnica?»

«Oh,» je dejal, »približno 300 C.»

«Dobro,» sem odgovoril, »če ima torej vaša delavnica 30 stopinj, in če prištevate 29 stopinj, bi bilo to 59 stopinj. Ali mislite, da bi si ne opekli svoje roke, če bi jo vtaknili v lonec vode, ki ima 59 stopinj?»

Zopet en »da«.

«Dobro,» sem menil, »ali bi ne bilo prav za prav čisto umestno, če bi svojih rok ne polagali ravno na te motorje?»

«Utegnite imeti prav,» je priznal. Potem sva še nekaj časa govorila, nakar je poklical svojo tajnico in mi dal naročilo za štiri sto tisoč dinarjev za naslednji mesec.

Dolga leta je trajalo, preden sem izprevidel, koliko koristnejše in zanimivejše je, če gledamo na reči s stališča drugega človeka in ga po možnosti pripravimo do tega, da reče »da«.

Zapomnite si torej pravilo:

Pripravite drugega najprej do tega, da bo rekel »da«!

Se bo nadaljevalo.

Prosimo Vaše odločitve

Nasvete in želje svojih naročnic smo vedno radi uvaževali. Tako se letos nismo ustrašili težkih denarnih žrtev in smo ugodili zahtevi večine naročnic ter v »Prijatelja« vključili posebno prilogo »Za pridne roke«.

Od vseh strani dobimo zahvale in sporočila, da je našim naročnicam ta priloga v sedanjih težkih časih pomagala prihraniti marsikakšen stotak, ki bi ga morale izdati za to ali ono oblekico, za jopice, puloverje, za bluže, za pleteno perilo in drugo, kar so si naročnice po prilogi »Za pridne roke« lahko same spletle in nakvačkale.

Prihodnje leto bo draginja že hujša. Zato bo veliko naročnic tem bolj navezanih na lastno delo. Volne ne bo zmanjkalo, če ne

bo inozemske, bo pa domača volna dobra. Zato smo si tudi za prihodnje leto zagotovili potrebno gradivo.

Seveda stanejo slike, risbe in kličjeji ter avtorske pravice veliko denarja. Tudi papir se je podražil za 59 %, mezde pa zvišale od 20 do 30 %. Poština za časopise pa se je zvišala za 100 %.

Razumeli boste, da zaradi sedanjih razmer ne more ostati ista naročnina.

Ce pogledate druge inozemske ženske liste, boste dognali, da se je njihov obseg zmanjšal za polovico. Zadnje mesece smo povpraševali svoje naročnice, ki so nas obiskale, kako bodo sprejele zmanjšanje lista, če bomo zaradi draginje prisiljeni zmanjšati obseg lista vsak mesec za osem

strani. Skoraj vse pa so se zmanjšanju lista odločno uprle. Svoje mnenje so utemeljevale s tem, da ravno v težkih časih rabi vsaka žena čim več praktičnega gradiva.

Da slišimo tudi Vaše mnenje, Vas prosimo, da nam odgovorite: 1) ali naj obseg lista zmanjšamo, od 420 na 340 strani,

2) ali pa, da malenkostno zvišamo letno naročnino za »Prijatelja« od 62 din na 68 din, naročnino za gospodinjske knjige pa od 37 din na 49 din.

Tudi Vas prosimo, sporočite nam na priložen dopisnici svoje nasvete in želje za prihodnje leto. Stroške 1 din za odgovor si izvolite pri nakazilu naročnine odšteti.

Ravnali se bomo tako, kakor bo večina Vas odločila.

ZALOŽBA »PRIJATELJ«,
Ljubljana, Dalmatinova ul. 8

Slepec iz Dobrudže

Čiča Cani je bil iz slavne vasi Malka Kajmardža. Bil je že dve leti slep. In že prej je imel bolehnne, solzeče se oči in vid mu je pešal. Toda odkar so bili Romuni ugrabili njegovega najstarejšega sina Petka, je starec toliko prežokal, da je od tega popolnoma izgubil vid. Zdaj sta ga njegovi snahi in druga dva sina, Najden in Kolja, namestili v neko sobico. In tako je čiča Cani, ki mu je bila žena že davno umrla, živel že dolgo sam, čisto sam v sobici. Mislil je na svojega sina Petka in na tisto lepo dobo, ko je bila njegova vas še bolgarska. Jokal je in si z rokam brisal oči, ki niso nič več videle. Ščasoma se je starec navadil, da se je cele ure razgovarjal s samim seboj. In ker so mu tako hitreje minevali dnevi, so se mu jele polagoma prestavljati meje, ki ločijo preteklost, sedanjost in bodočnost.

«Petko, Petko,» je šepetal, in zdelo se mu je, da vidi svojega sina, čilega in ponosnega, kakor je bil nekdanj, «pravim ti lepo, Petko, da jutri zgodaj vstani, zaprezi dva vola v plug in porjži ter posej pšenico na veliki njivi tam na gričku, a ti, sinko, mi odgovarjaš: «Tam bomo spomlad posadili koruzo, ker je tista njiva boljša za koruzo...»

Tedaj starec zakašlja, udari s palico po tleh in zakliče: «Najden, Kolja, ali sta tu, otroka? Pridita k meni, da vama nekaj povem. Ali se spominjata, da smo še od lani dolžni tri sto levov kolarju Marinu, ki nam je popravil voz...? V petek, ko pojdetta na sejem, plačajta dolg temu človeku, ker me je že sram pred ljudmi, ki to vedo... In to je greh... Sta čula...?»

Potem prične nenadno govoriti o ravnodušnih stvareh: «E, ljudje, poslušajte me dobro, kaj vam bom povedal... Vse to bo spet bolgarsko, kakor je bilo že prej... Spomnite se samo mojih besed... To vam pripoveduje čiča Cani... Bog mi je to rekel... Čul sem, kako mi je govoril v snu: «Tako se je zgodilo...»

Če bi te besede slišali njegovi vnuki, dve deklici in trije dečki, bi sedli k njemu, da bi čuli, kaj jim bo še povedal. In spraševali bi ga, on pa bi jim odgovarjal in jih prijazno klical po imenu. Dolgo in veselo bi se pogovarjal z njimi...

Pozimi in poleti nosi čiča Cani kratek kožuh, ki je že oguljen in na nekaterih mestih raztrgan.

«Dober je še,» bi jim dejal, če bi mu rekli, naj obleče kaj drugega... «Kaj bi z drugim? Saj je tudi to dobro. Kadar je vroče, ga obrnem, kadar je pa mraz, se kolikor mogoče stisnem vanj.»

Štiri leta so že pretekla, odkar so bili Romuni zasedli Dobrudžo. Takrat se je slišalo, da je Avstrija navalila na Srbijo, da je Rusija posredovala in da pojdejo tudi druge velesile v vojno. Leto pozneje se je izvedelo, da se Bolgarija in Srbija spet vojskujeta. Že takrat so govorili, da se bo tudi Romunija vmešala v vojno. Vse je ugibalo, katerim silam se bo pridružila. Na koncu so proglasili splošno mobilizacijo in so tudi mlade Bolgare poklicali pod orožje. Čez nekaj časa so Romuni napovedali vojno Madžarski in Bolgariji... Jok in stok po vseh hišah. Samo čiča Cani je bil vesel. Že od ranega jutra se je pogovarjal sam s seboj in se vmešaval tudi v razgovore drugih.

«E, ljudje,» je ponavljal počasi in mirno, «spomnite se, kaj sem vam nekoč govoril, da pridejo semkaj naši, Bolgari... Bog mi je to javil v snu... In res bodo prišli...»

Vsi moški, ki so ostali doma, starci in dečki, so morali dan na dan kopati jarke na bolgarski meji, kjer bo prišlo do bojev. V mirnih nočeh se je že slišalo grmenje topov,

in vsi so drhteli. Nihče ni mogel mirno spati. Samo čiča Cani se je veselil:

«Prišli bodo! Oni bodo prišli!» je šepetal solznih oči. — «Jih že slišim... Prihajajo naši, bolgarski junaki... Najkasneje v nedeljo bodo že tu, vam rečem... Zapomnite si to!»

Toda nihče ni hotel poslušati, kaj govori čiča Cani. Vsem je bil samo starec, betežnik, ki se mu je zmedlo po smrti sina Petka.

Ljudje so se kakor sence vlačili po dvoriščih. Skrivali so se v hišah, iz katerih so plašno gledali na vas, ki je bila že polna vojakov. Ker so se Romuni nameravali umakniti, so bili še nasilnejši. Vsi so se jih bali v skrbeh, da jim utegnejo pred prihodom Bolgarov storiti kaj hudega.

Pa je tudi to prišlo. Neko noč so ukazali Romuni, da morajo vaščani zapustiti svoja prebivališča in se zateči v notranjost Romunije. Občinski očetje so prosili, naj puste ljudi v vasi, a vse ni nič pomagalo. Ponoči so si kmetje pripravili nekaj prtljage, vse drugo so jim bili itak uničili Romuni. Vsak je vzel, kar je le mogel, in odnesel, kolikor je mogel. Ob zori so krenili na pot. Ostal je samo čiča Cani. Sinova sta vdrla v očetovo sobo:

«Oče, vstani, oditi moramo!»

«Kaj? Odit! Kam? Zakaj? Da bi prav zdaj, ko prihajajo naši, šli z Romuni?»

«Taka je zapoved, oče!»

«Naj vrag vzame tako zapoved! Le naj gre, kdor hoče! Mi pa ostanemo tu, na svoji zemlji!»

Prišli sta na pomoč še snahi:

«Oče, čas hiti. Ne bodi otrok! Vstani in pojdi z nami!»

«Le pojdit, če hočete in če ste se tako odločili. Jaz pa ostanem... Niti koraka ne napravim. Ostal bom tukaj in čakal naših. Že tako dolgo jih pričakujem, zdaj naj pa grem, ko prihajajo! Saj nisem ob pamet, kakor ste vi...»

«Poslušaj,» je Najden pošepetal Kolji v uho, «odvedimo ga s silo! Ne moremo dalje čakati.»

Starec, ki je navzlic temu slišal in razumel te besede, je dvignil palico in krepko udaril po tleh, rekoč:

«Kar pojdit! Pustite me! S silo?... Saj nisem otrok! Če to storite, vas prekolnem! In vašo deco do devetega kolena... Pojdit! Vi niste Bolgari, vi ste...»

Sinova in snahi so malo oklevali, nato pa so se vdali:

«Ker nikakor noče z nami, ga pustimo tu. Bog mu pomaga!»

«Poslušaj, oče,» je rekel Najden in skoraj zaplakal, «mi gremo zdaj, ne moremo te več čakati. Vas je že malone prazna... Vsa pota bodo zatrpana.»

«Kdo vas pa zadržuje? Kar pojdit! Česa pa še čakate?»

«V kuhinjski omari ti pustimo tri hlebčke kruha in sira... Shramba je polna lubenic... Bog te varuj, oče! Odpusti nam!»

Drug za drugim sta sinova, snahi in vnuki poljubili starcu roko.

«Pojdit! Ne jokajte!» je šepetal. «Saj še nisem mrtev... Tu sem... Čakal vas bom...»

Odšli so. Pustili so mu samo starega psa Karamana, ki je nekaj časa stopical za njimi, ko pa se je utrudil, se je neopaženo vrnil v vas.

V hišo so vodile tri stopnice. Pod njimi je bil ograjen kotiček, kjer se je včasih deca igrala na soncu. To je bil najljubši postor čiče Canija, odkar je bil oslepel. Tu je od pomladi do jeseni preživel svoje dni, na soncu, v starem oguljenem kožuhu.

Ko so bili njegovi odšli, je vstal in počasi odšel na to mesto. Sédel je, zapel kožuh in pričel razgovor s samim seboj. Nenadoma je umolknil in prisluhnil. Nekdo je počasi prihajal. Ni se še prav zavedel, ko je že občutil na licu topel dih in vlažen jezik.

«O, Karaman, ti si!» je vzkliknil starec in ga pobožal po vratu. «Zakaj si se vrnil? Ali ti niso bili pogodu rumunski žganci? ... No, no, dedov psiček,» je nadaljeval in se hkrati jokal, «midva sva že oba stara, oslepela, pa naj bi se potepala po svetu? Kaj še! Kar ostani pri meni, čakala bova naših. Se bo že našla skorjica kruha tudi zate, le ne boj se!»

Trudni pes je legel zraven starca, mu položil glavo na kolena in zadremal.

Še tisto noč se je razvila bitka na okoliških gričih. Kroglice so žvižgale, nekatere so padle že v vas. Vozovi z municijo so škripali po cesti, čuli so se kriki in psovke Romunov. Čiča Cani ni zapustil svojega mesta. Samo poslušal je in razmišljal. Zdajci je ves vesel zaklical:

«Karaman, Romuni beže, že čutim to. Ali ne slišiš, kako so zmedeni? Naši prihajajo... Bolgarski junaki prihajajo...»

Od utrujenosti je malo zaspal. Ko se je prebudil, je pripekalo sonce. Tipal je z roko za psom, a ga ni našel. Klical ga je, toda Karaman se mu ni odzval. To ga je razburilo:

«Kaj se je zgodilo?»

Počakal je uro, dve uri. Potem je z bolgarske strani zaslišal ropotanje voz. Kmalu nato se je na dvorišču oglasil pogovor:

«Ej, Marin,» je nekdo zaklical bolgarski, «tamle pod stopnicami pa menda nekdo počiva... Nemara so Romuni nekoga ubili?»

Starec je slišal te besede, toda od radosti ni mogel spregovoriti. Niti ganil se ni. Mladi glasovi so se približevali.

«Ej, starec, ali si živ?» je zaklical eden izmed njih.

To ga je zbudilo iz srečne otopelosti, da se je osvestil in dvignil glavo:

«Sem živ, bratje! Toda kdo ste vi?»

«Ali ne vidiš?»

«Ne vidim, dečki, slep sem. Od kod prihajate? Ali ste Bolgari?»

«Smo, dedek. Vojaki smo... Romuni so sinoči pobegnili...»

«Moj Bog!» je ves vesel vzkliknil starec in široko razprl roke, «hvala ti, Gospod, da sem doživel današnji dan in dočakal ta čas!»

Potem je spustil roke in se pokrižal.

«Bog vas blagoslovi, mladeniči!... Že toliko let vas čakam... Pa sem vas le dočakal...»

Mladeniči so ga prosili, naj jim pripoveduje o svojih doživljajih. Starčeve zgodbe so jih ganile. Pred njimi je bila mučeniška duša, duša bolgarska. Dali so mu jesti in

mu prinesli sveže vode; nato so šli svojo pot. Za njimi so prišli drugi. Čim dlje, tem več jih je bilo. Starec jih je sprejemal in pozdravljal.

Tudi jaz sem ga videl. Dva dni po bitki se je naš štab ustavil v njegovi vasi. Prejel sem povelje, naj napeljem telefon. Slišal sem, kako pripovedujejo o slepem starcu, pa sem ga šel gledat. V senci pred hišo je ležal pes. Mirno je dvignil glavo, me pogledal in se spet potuhnil. V kotu kraj stopnic je sedel čiča Cani. Ustavil sem se, da bi si od daleč ogledal tega čudnega starca. Sedel je ves sključen in molčal. Okrog njega so ležali odpadki lubenice in ostanki jedi, ki so mu jih bili prinesli vojaki. Roji muh so obletavali njegovo glavo. Starec jih je nestrpnost odganjal z velo roko. Zaradi opoldanskega jesenskega sonca, ki je skoraj neprenosljivo, je mežikal s slepimi očmi. Znoj mu je curljal z lica. Ko sem stopil bliže, se je premaknil. Gotovo je čul, da nekdo prihaja.

«Kdo je to?» je vprašal.

Nisem se mu javil. Čez nekaj trenutkov sem slišal, kakor da moli litanije.

«Najden, Kolja, Stanka, kje ste, deca? Ali ste se povrnil? ... Zakaj vas še ni...? Ali vam nisem vedno pravil, da pridejo naši? ... Evo jih, prišli so... So že tu... Česa se še bojite?»

Tedaj se je začel spominjati imen svojih vnukov in jih klicati drugega za drugim:

«Petko, Marija, Cane... golobčki moji... kje ste? Priďte k meni, da vas objamem, da se pogovorim z vami... Monka, sinko moj, vzemi vrč in prinesi svojemu dedu sveže vode... Ves gorim od želje po kapljici sveže vode... Grlo se mi je osušilo.»

Prinesel sem mu vode. Zgrabil je vrč z drhtečo roko, ga dvignil k ustom in pil tako hlastno, da je polovico polil po golih prsih, opaljenih od sonca.

«Kdo pa si ti, povej mi?» je vprašal, ko je odstavil vrč z ust.

Povedal sem mu svoje ime.

Pogovarjala sva se.

Vprašal sem ga, kako se počuti in ali bi ne želel, da ga spravimo kam drugam, kjer bi ne bil tako sam.

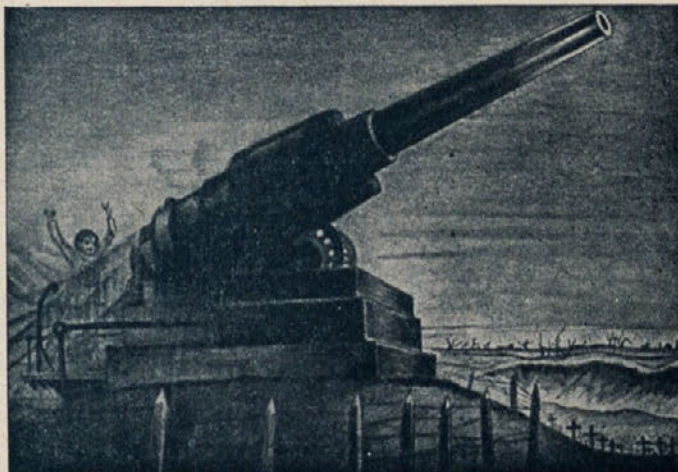
«Bog te blagoslovi, sinko. Toda jaz ostanem tu. Čakal bom svojo deco. Nikar naj se ne ustrašijo, ko bodo prišli in me zagledali. Samo včasih se me malo loti groznica, a to bo minilo. Saj ni nič, že večkrat mi je bilo tako.»

Poslovil sem se.

Čez nekaj dni so mu vojaki zarana prinesli hrane. Glavo je imel nagnjeno na prsi. Zato so mislili, da spi. Poklicali so ga, da bi se zbudil, a to pot jim starec ni odgovoril. Naposled so spoznali, da je zaspal za vedno.

Videl je Dobrudžo svobodno, toda ne s svojimi očmi, temveč samo z duhom, in s tem se je končala njegova zemeljska pot.

Prevedel P. K.

MATI USTVARJA

Ko mali človeček prvič zajoče v rokah babice ali zdravnika, ko ga polože v voziček na batistovo perilo ali pa v zibel ali košaro z revno pernico, preoblečeno s kofenino, je to duševno in telesno že človek, toda le na debelo obtesan. Vzgoja mora ogie zaokrožiti in posameznosti izgladiti.

Mati je položila v naročje sveta svoje delo. V nekaterem pogledu ga je mogoče pokvariti ali pa izboljšati — ampak ne tako, da bi se iz temelja predrugačilo.

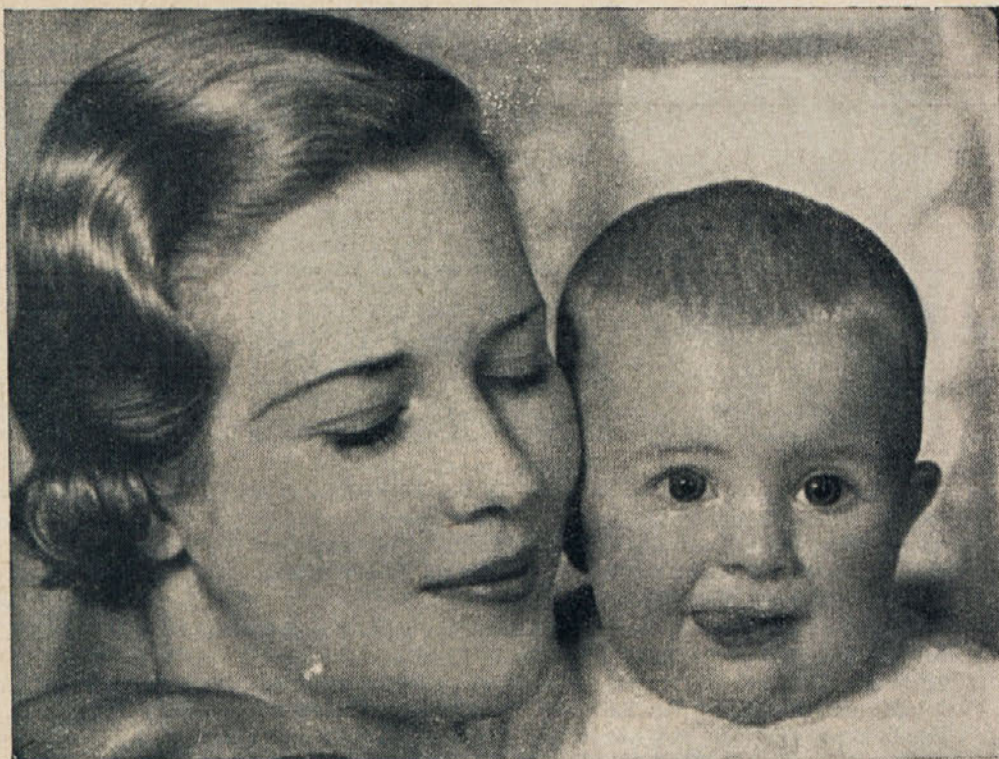
Rojeni človek je cvet. Iz cveta žlahtne jablane se ne razvije lesnika. Lahko pride črviček — lahko pridejo drugi škodljivi zunanji vplivi, toda sposobnost, da se razvije lepo jabolko, je izšla že iz materinega debla.

Za telesno higieno materinstva skrbimo veliko bolj, kakor prej. Zdravnik svetuje, kaj naj bodoča mati je, da bodo otrokove kosti dobro razvite, kako naj se vede in živi, da se njeni potomci ne navzamejo napak in slabosti pred rojstvom in po rojstvu. Za duševno higieno, za нравno osnovo bodočega človeka pa skrbimo premalo ali sploh ne.

Če ugotovijo matere odraslih ali odraščajočih otrok duševne ali нравne pomanjkljivosti svojih potomcev, ali če se veselijo njihovih duševnih in нравnih odlik, naj pomislijo, kako so živele in se vedle, ko je pod njihovim srcem rasel bodoči človek. Marsikatera mati si misli: «Saj to prav za prav še nič ni, to je košček brezoblične tvarine, ne misli, ne čuti — kako bi moglo na tale nič vplivati to, kar mislim in delam?»

Pa vendar vpliva. Telesno se iz brezobličnega ničesa v devetih mesecih razvije prezanimiva celota, z očmi, ki vidijo, z ušesi, ki slišijo, z ročicami, ki čutijo, kaj je mrzlo ali toplo. V tem času so se razvili možgani, in je nastalo nekaj, kar je osnova duševnega razvoja.

Mati, ki se v nosečnosti jezi, škoduje drugim, krade, je prostaška v dejanju in mišljenju, seje slabo seme in bo žela plevel. Iz srca, ki je napolnjeno s sovraštvom, kipi ta lastnost v malo stvarco, ki raste pod srcem, in zastruplja njeno bodoče življenje. Posledica prevelikega ljubezenskega izživljanja med nosečnostjo je mesenost in poltenost pri otrocih, ko do-

rastejo. Življenje matere in otroka je spojeno, ona odgovarja za to, ali da svetu dobrega, srečnega človeka ali pa zlega škodljivca, nesrečno bitje, za katero bi bilo bolje, da se ni rodilo.

«Ta otrok se vedno cmeri in joče, ampak jaz sem bila, ko sem ga nosila, tako strašno nesrečna!» mi je rekla nedavno preprosta žena — in niti slutila ni, kako važno resnico je povedala.

Mati, ki se je med nosečnostjo bavila z glasbo, ima po večini glasbeno nadarjene ali vsaj glasbo ljubeče otroke. Tista, ki mnogo čita, nosi morda pod srcem pisatelja ali velikega čitatelja. In čitanje je vendar resničen užitek, če pametno čitamo.

Mati, ki se rada smehlija, rada drugim služi in misli na to, kako bi jih osrečila, bo imela dobrega otroka.

Vse, kar ovladuje naše čute, se prenaša na otroka, ki ga pričakujemo. Zato bi morale malo bolj misliti na to, da smo stvarnice duše in telesa, in bi te svoje dolžnosti ne smele zanemarjati.

Hudo je, da velik del mater ne le ne more misliti samo na to, kar je lepo, ampak jo tudi trde vsakdanje dolžnosti tako izčrpajo, da sploh nič ne misli.

Marsikatera mati samo gara, skrbi in se niti odpočiti ne more. Ropot strojev, gospodinjstvo, boj za vsakdanji kruh ter utrujenost telesa in duše — to je stanje, v katerem večkrat klije dragoceno seme človeškega rodu.

Dolžnost človeške družbe je, da olajša vsem materam njihov položaj. Večkrat so malenkosti, ki jih lahko storimo in ki preprečijo, da mera potrpežljivosti izčrpane matere ne preteče.

Noseča žena bi ne smela nikoli stati v tramvaju ali v vlaku, ne smela bi dolgo čakati pri blagajni in v trgovini.

V starih časih je bil običaj, da se ni nihče spotikal nad tem, če si je žena v blagoslovljenem stanu utrgala sad s tujega drevesa. Imela je pravico do tega, zakaj to, da bi se morala odreči majhnemu užitku, ni smelo kvariti njenega dobrega razpoloženja. Pri nekaterih narodih je navada, da se ljudje taki ženi umikajo s poti, da gre lahko udobno naprej, in da spoštujejo breme, katero nosi podnevi in ponoči, breme šestih do osmih kilogramov.

Ko se je nekoč Napoleon umaknil s poti delavcu, ki je nesel nekaj težkega, se je nad tem spotikala njegova spremljevalka. On pa ji je rekel: «Spoštujejte breme, madam!»

Da, spoštujejmo breme. In breme, ki ga nosi žena pod srcem, da se pomnoži človeški rod, je breme, ki zasluži največje spoštovanje! Če je v naši okolici, sorodstvu ali sosedstvu žena, ki pričakuje dete, storimo vse, da ji olajšamo, da ji ne bo preveč težko na svetu, da si bo dote, ki ga čaka, prineslo na svet ljubezen do človeške skupnosti, ne pa sovraštvo do nečesa, kar je delalo krivico, kjer je le moglo.

Foto: Vladimir Susić, Zagreb

Jana:

Pot do popolnosti

Gospodična Nada je bila res že prava gospodična. Imela je maturo, napravila je trgovski tečaj in naslednji teden bo nastopila svojo prvo službo. Skratka, imela je vse lastnosti modernega, sodobnega dekleta. Le nekaj ji je še manjkalo: kaditi ni

Kadar je bila v družbi in ji je kak gospod ponudil cigareto, pa jo je hvaležno odklonila, se ji je zdelo, da se ji druge tovarišice pri mizi pomilovalno nasmihajo. In če si je kaka dama prižgala cigareto in z važnim obrazom puhala dim v zrak, je začutila v srcu rahlo bolečino, za katero ni vedela, ali naj jo imenuje nevoščljivost ali sramovanje nad lastno zaostalostjo. Kajti za sodobno damo je res zaostalost, če ne zna kaditi. In Nada, ki je bila sicer tako popolna, je sklenila, da si bo pridobila še to poslednjo točko, ki ji je še manjkala do popolne popolnosti.

Nekega popoldne, ko je bila sama doma, je pričela z vajami. Iz očetove tobačnice si je »izposodila« nekaj cigaret, sedla pred ogledalo in pričela s poukom.

«Najprej teorija», ji je ukazala njena trgovsko naobražena glava. Z dvema prstoma je prižela cigareto in jo z vso svojo ljubkostjo ponesla v rožnato pobarvana usta (tudi to spada k popolnosti sodobne dame). Že pri prvem poizkusu je bila nadvse zadovoljna s seboj. Vendar je še nadaljevala z vajami, otesla pepel v pepelnik, držala cigareto v ljubki pozi pod brado, odpodila z rok dim, skratka — teorija: odlično.

Zdaj pa še praksa. Z nekoliko trepetajočimi rokami je prižgala vžigalico in jo nastavila na cigareto. Ali bo šlo?

Prvi poizkus

Že takoj v začetku je spoznala, da je praksa težavnejša od teorije. Kajti cigareta se ni in ni hotela užgati. Šele po dolgem poizkušanju se je Nada spomnila, da jo mora vtakniti v usta in potem šele nažgati.

To torej končno bo! Zdaj pa naprej! Ko je prvič potegnila, jo je neprijetno začeegetalo v grlu, da se je potem pet minut odkašljevala in odhrkavala, preden je spet prišla do sape.

Ne, sodobna dama pa res ni lahko bititi! Toda le ne obupati! Pogumno naprej! Spet je pridržala sapo, potegnila, pihnila, zatajila ščegetanje v grlu. In glejte, z vsakim poizkusom je bilo bolje. Pri drugi cigareti je ščegetanje že skoraj ponehalo, in pri tretji se je že počutila kakor pravi, izvežban kadilec.

Le tega ni mogla pogoditi, kakšen užitek ima človek pri tem! Pa se je kmalu potolažila, da bo počasi spoznala tudi to.

In je res spoznala, tada kako...

Večer... Oče in mati sta se vrnila domov. Mama je skuhalo imenitno večerjo: hrenovko z gorčico, Nadino najljubšo jed. Tada kje je Nada? V kuhinji je ni, v sobi tudi ne, le kje tiči toliko časa, ko vendar ve, da je zdaj čas večerje?

Končno jo je našel oče na vrtu, ko je čepela za ograjo in... Ne, o tem naj zgodovina rajši molči! Saj vendar ne moremo izdajati stvari, ki bi ne bile prav nič častne za mlado gospodično, tako rekoč damo.

Povem naj le toliko, da se Nada tisti večer ni udeležila večerje, pač pa je v svoji sobi osamljena izpila skodelico čaja, a »prismojeni frklji».

In še to! Nada je takrat sklenila, da kljub svoji želji po popolnosti ne bo nikoli več poskušala kaditi cigarete.

V spremstvu Svoje svite in ministra vojske in mornarice armijskega generala g. Milana Nedića si ogledujeta Nj. Vel. Kralj in Nj. Kr. Vis. Kneževič mehanizem nekega orožja.

Zaljubljeni pismošča ♡

Tudi pismošče imajo srce. Tudi oni znajo ljubiti, čeprav spadajo k izvoljeni manjšini ljudi, posebno če raznašajo denar. Bolj so ljubljene, kakor ljubijo sami. Vsekakor ljubimo bolj njihov poklic, kakor nje. Tu pa bomo slišali o ljubezni enega izmed teh na zemlji tako priljubljenih bitij in zgodbico o srčkanem dekletu devetnajstih let, katere zlatolasa glavica je bila cel zaklad, a je imela samo to napako, da je nobena banka ni hotela vnovčiti za denar ali devize. Tako je uboga Lija kljub svojim blestečim lasem živela kaj bedno življenje, kajti plača take majhne plesalke, kakršna je bila ona, ne sestoji iz posebnost visokih števil. In ker njena umetnost ni bila tako velika, da bi očarala svet, je bila pač navezana na podporo redkih plemenitih dobrotnikov.

Lija je stanovala v petem nadstropju velike stanovanjske hiše, v katero je pismošča le redkokdaj zašel. In Lija je pismoščo poznala samo na videz in po opisih.

Toda nekega jutra je nekdo potrkal na vrata. Na njen tihi »naprej« je vstopil mlad pismošča in se poredno nasmehnil, ko jo je zagledal v pižami.

«Oh, oprostite,» je zajecljala vsa rdeča od zadrege, »mislila sem, da je gospodinja.»

«Nič hudega, gospodična, saj vam kar dobro pristoj!» In predal ji je poštno nakaznico v podpis.

Lija je ostrmela. Kdo ji neki pošilja denar, in to cele tri kovače!

Ko je potem obrnila odrezek, je brala: «Od neznanega dobrotnika.»

«Lep dobrotnik, ki vam pošilja samo trideset dinarjev!»

«Oh, jaz sem pa kar zadovoljna! Veste, sem samo majhna plesalka s še manjšo plačo in bom lahko teh trideset dinarjev prav dobro obrnila!»

In napravila je tako žalosten obrazek, da se je pismošči od ganotja topilo srce.

«Upam, da vam bo vaš dobrotnik kmalu spet poslal tri kovače.»

«Nič bi ne ugovarjala, samo vi revež boste morali zaradi nekaj dinarjev prehoditi celih pet nadstropij!»

«K vam, gospodična, bi prišel prav rad tudi zastoj.»

Prešlo je pet dni brez nove denarne pošiljke. Šestega dne pa je Lija spet dobila trideset dinarjev od svojega neznanega dobrotnika. In tri dni kasneje dvakrat po trideset dinarjev od dveh neznanih dobrotnikov. Naslednjega dne spet trideset dinarjev in potem spet. In pogovori s pismoščo so postajali vedno daljši.

Tako sta minila dva tedna. Proti koncu meseca se je nakazilo znižalo na dvajset dinarjev, zadnje dni celo na deset. Naslednji mesec pa se je spet pričel s tremi kovači, potem se je to znižalo na dva in sredi meseca na enega... In naslednji mesec?...

Stisnjen v smoking, ki se ni prav nič podal važni osebnosti denarnega pismošče, je odšel srečni uradni poslanec s svojo nevesto Lijo v cerkev. Ko je bilo vse končano in je svojo ljubo ženičico stisnil v naročje, ji je rekel:

«Ti, zdaj bova pa tvojega dobrotnika obvestila o najini poroki, ne?»

«Mhm, toda jaz vendar niti ne vem, kdo bi to bil!»

«Prav za prav ni bil nič plemenit ta tvoj dobrotnik. Vedno ti je pošiljal le po trideset dinarjev, večkrat samo dvajset in včasih celo deset!»

«Toda z njegovo pomočjo si me vendar spoznal in mu moraš biti celo hvaležen, kaj šele da bi zabavljaj čezenj!»

«No, seveda!» In po daljšem premisleku: «Misliš, da ti bo zdaj še pošiljal denar?»

«Ne, ne verjamem, dragi moj!»

«Zakaj pa ne, ljubica?»

«Ker, ker... no, ker si bil ti ta dobrotnik!»

«Jaz? Kako pa si to misliš?»

«Veš, nekaj ti moram priznati, dragec! Prejšnje čase, ko se še nisva poznala, sem te večkrat srečala na ulici. Všeč si mi bil, in da bi te opozorila nase, sem si sama poslala prvih trideset dinarjev.»

«Tako! Potem si bila torej ti prvi dobrotnik!»

«Da, da... Pozneje, ko čez tri dni nisem dobila denarja, sem si še enkrat poslala trideset dinarjev... In potem si bil ti moj dobrotnik... Ti moj najdražji!... Toda denar sem si prihranila za doto. Saj nisi hud na svojo ženičico, ne?»

In pri tem ga je tako lepo pogledala, da mu je srce poskočilo prav do vratu.

Težak je zaslužek branjevke. Ves dan na prepihu in mrazu.

Pripovedka o dobri deklici Krizantemi

tistih davnih, srečnih dneh, ko je na svetu še vladala dobra, pravična vila Pravljica, je živel nekje v njenem lepem kraljestvu mati, ki je imela hčerko Krizantemo.

Krizantema je bila nežno, dobro dete. Svojo mamico je ljubila nadvse. Vsako jutro je vstala še pred soncem, stekla na vrt in nastregla v kristalno kupo rose z rožnih glav. S to roso je potem umila dobre stare materine roke, ki so toliko delale za svojo malo Krizantemo.

Živel sta čisto na samem. Nihče ni vedel poti do njunega majhnega, prijaznega doma razen dobre vile Sreče, ki ju je obiskovala vsak dan in jima prinašala vsega, kar sta potrebovali in želeli. Tako je Krizantema rasla in se razcvitala kakor lepa rožica. Iz majhnega ljubkega otroka se je razvila v lepo dekle. Bila je visoka in sloka kakor topol ob potoku, v laseh se ji je prelivalo sončno zlato, v očeh so ji cvetele spominčice. Lica so ji bila rdeča kakor mak, in njena polt je bila bela in nežna, kakor z mlekom umita.

Njena dobra mamica pa se je postarala. Polt je postala rumenkasta in se ji je nagubala, hrbet se ji je upognil pod težkim bremenom let, plamen v njenih očeh je ugasnil, roke so se ji začele tresti od starosti.

Nekoč je rekla Sreča, ki je bila tudi Krizantemina botra:

«Velika si že, Krizantema, in lepa. Omožiti te bo treba. Preskrbim ti ženina, da ga boš vesela. Črnolasi, živooki junak princ Slobodan, sin kralja iz Devete dežele, ti takoj položi svoje srce k nogam, če le hočeš. Ali pa hrabri vitez Žarko, sin Sonca in dobre vile. Tudi on bi bil srečen, če bi mu hotela postati žena in vladarica njegovega sončnega kraljestva. Kaj pa žaromil, edinec naše dobre kraljice Pravljice? No, Krizantema, kar izbiraj...»

Krizantema pa je stresla s svojimi zlatimi kodri, da se je zableščalo, kakor da je posijalo sonce. Stopila je k svoji stari onemogli mamici, jo objela in rekla odločno:

«Moje srce pozna samo eno ljubezen: to je ljubezen do moje dobre, stare mamice. Pri njej želim ostati do konca svojih dni. Samo zanjo hočem živeti.»

Botra Sreča se je blago nasmehnila in odvrnila:

«Lepo je to, ljuba Krizantema, da imaš tako rada svojo mamico. Toda pametno ni. Ti si mlada in lepa. Vse življenje je še pred teboj. Tvoja mamica pa je stara in ti danes ali jutri lahko umre. Potem boš ostala sama na svetu.»

Krizantema je pobožala srebrne materine lase, jih poljubila in odvrnila botri:

«Če mi mamica umre, bom umrla z njo. Brez nje bi ne mogla niti hotela živeti.»

«To je nespametno, zelo nespametno. Premisli se, ljuba dekletce,» je blago ugovarjala botra, potem pa se je poslovila.

Še dostikrat se je oglasila Sreča v malem, prijaznem samotnem domu. Često je prigovarjala Krizantemi, naj se omoži. Toda deklica je ostala neomajna.

In jeseni, ko se je listje na drevju rdečerjavo in žolto pobarvalo, ko so mrzli vetrovi prihrumeli s severa in je na Krizanteminem vrtu slana pomorila zadnje cvetke, je Krizantemina stara mamica umrla. Krizantema je jokala in jo klicala, toda mamica se ni zbudila.

Potem je stekla Krizantema na vrt, da nabere cvetk za mrtvo mater. Toda vse cvetke je bila pomorila slana. Krizantema je zajokala še bolj in stekla v gozd. Tam so ji dobri škratje spletli vencev iz smrečja, da je z njimi okra-

sila mrtvo mater, potem pa jo je namesto s cvetkami obsula s svojimi solzami, ki so se lesketale kakor biseri.

Tretji dan sta z botro Srečo zagrebli mrtvo mater. Ko je botra lepo naravnala prst na gomili, je rekla Krizantemi:

«In zdaj, dekletce, pojdi z menoj. Odvedla te bom na dvor kraljice Pravljice. Kaj bi počela sama v tej samoti?»

Krizantema pa je odločno stresla z zlatimi kodri, da so se zalesketali, kakor da je posijalo sonce, sedla na materino gomilo in rekla odločno:

«Nikamor ne grem. Tu pri mamici bom ostala, da revici v zemlji ne bo presamotno. Tu bom počakala botro Smrt, da me povede k mamici.»

Botra Sreča se je razjezila.

«Neumnica, kaj govoriš? Premisli se. Zdaj grem, pa se bom spet vrnila. Takrat te bom, če boš hotela ali ne, vzela s seboj.»

Krizantema je ostala sama na materini gomili. Tiho, neslišno so iz gozda priplavali večerni mrakovi in ji hladili vroče čelo.

«Kako ste dobri, hvala vam!» se jim je Krizantema zahvaljevala.

Nato je prišla Noč in pokrila Krizantemo in gomilo s svojim črnim, z zvezdami posutim plaščem.

Opolnoči so iz gozda plašno priskakljali škratci. Prinesli so s seboj velike vrče, v katere so prestrezali Krizantemine solze. In najmlajši med njimi je privlekel s seboj veliko blazino iz mehkega mahu, da je Krizantema položila nanjo svojo trudno, razbolelo glavico.

«Hvala,» se jim je zahvaljevala. «Hvala, tako dobri ste!»

Jutrnje megle so pregnale dobre škratce in tiho Noč. Z njimi je prišel Dan, siv in betežen starec, ki je ves čemerin in pust sedel zraven žalostne Krizanteme.

Od nekod je priletel črn vran in žalostno krakal, kakor da tudi on joče s Krizantemo. Sonce se je skrilo daleč za oblake, mrzel veter je stresal listje z dreves.

Šele večerni mrakovi so pregnali pusti, čemerni Dan. Za njimi je spet prišla dobra Noč s svojim temnim plaščem, in prihiteli so škratje z vrči in blazinico iz mahu.

Tri dni sta se tako vrstili dobra Noč s škrti in čemerni starec Dan s krakajočim vranom in mrzlim vetrom. V treh nočeh so škratje zvrhano napolnili svoje vrče s Krizanteminimi solzami. Četrty dan ni mogla več jokati, ker je že zjokala vse solze. Trudna in onemogla od bridkosti, je zaprosila dobre večerne mrakove:

«Prijetelji ljubi, pojdite po botro Smrt in ji recite, naj pride in me odreši. Tako rada bi se že spočila pri svoji ljubi mamici.

Dobri mrakovi so izpolnili njeno željo. Tiha Noč je privedla s seboj botro Smrt.

Krizantema jih ni videla, ker je utrujena zaspala. Le rahli, rahli poljub botre Smrti je začutila za drobec sekunde, potem pa se je čudo prečudno zgodilo z njo.

Mrtva Krizantema se je spremenila v zelen grmiček, ki se je razcvetel v nešteto bledorožnatih cvetov.

Ko je naslednji dan prišla botra Sreča, da odvede Krizantemo s seboj, je našla razcveteli grmič na gomili. Solze so ji stopile v oči.

«Krizantema, deklica uboga, zakaj si to naredila? Tako lepo bi lahko živela,» je ihtela.

Sklonila se je in dihlila poljub v bledorožnate cvetove ter zašepetala: «Zbogom — krizanteme, cvetlice mrtvih!»

Potem pa se je spremenila v belo meglico, ki je odplavala nekam proti sončnim vrhovom strmih gora.

Somrak

Ib štirih zjutraj je zlezel v svojo sobo. Klobuk je imel potisnjen na čelo, ovrtnik zimske suknje privihan okrog bledega, utrujenega obraza. Še zmeraj se je malo opotekal od prekropane noči, čeprav je že več kakor celo uro blodil po ulicah, kakor da se noče vrniti domov. Kaj bi doma? je mislil; dom je bil zanj izgubljen, odkar mu je bila uničena njegova sreča...

Suknjo je vrgel čez stol, klobuk na mizo. Pri slačenju je dotipal v žepu pest zmečkanih bankovcev, ki jih je po-grabil po mizi, pri kateri je kvartal.

Imel je postlano na zofi. Že štirinajst dni ni spal v spal-nici... in že štirinajst dni je ponočeval.

Tako je živel štirinajst dni. Zdelo se mu je, kakor da se mu na dnu duše useda umazanija, gnusoba noči, prečutih pri alkoholu in kvartanju. Pred dvema tednoma je bil iz-trgan iz svojega mirnega življenja in vržen v hrušč razuz-danega ponočevanja...

Dve leti je bil v mladem zakonu najsrečnejši človek pod soncem. Ljubil je in bil ljubljen. In iz lepega življenja s svojo oboževano ženo je bil naglo, surovo iztrgan.

Žena mu je postala nezvesta...

Ničesar ni slutil, nič ni bil ljubosumen. Zdajci pa je iz-vedel, da mu je ženo odtujil njegov prijatelj, poročnik Grolih.

Bled somrak je prodiral skozi nočno temo. Iz somraka so se pomaljali kljukoviti obrisi streh in dimnikov. Na vzhodu se je počasi danilo.

Novak je čutil nekaj groznega, kar ga je davilo in du-šilo, neznana duševna muka. Otopel je za vse okrog sebe, za vse življenje. Ničesar ni čutil, slišal, videl okrog sebe razen strašne teže na srcu...

Niti za to se ni mogel odločiti, da bi se slekel in s spa-njem pregnal vse, kar ga je mučilo. Zgrudil se je na stol pri oknu.

«Ona je vsega kriva, ona je uničila najino zakonsko živ-ljenje.»

«Ona... ona...» mu je neprestano brnelo v ušesih in včasih s tako silo udarilo na njegove žalostne, otožne misli, kakor kladivo na nakovalo.

Ona... njegova žena... Milica...

Ljubil jo je goreče, ne samo kakor svojo ženo, ne le kakor ženo sploh zaradi njenega lepega, nežnega obraza, plavil, zlatih las, velikih, modrih oči, njenega smeha na svežih ustih, ustvarjenih za poljube, temveč tudi zato, ker jo je smatral za neko boljše bitje, ki mu je prineslo srečo in zadovoljnost po burnih letih mladosti... Ona je naredila iz njega boljšega in vzvišenejšega človeka...

Videl je okrog njenega obraza obstret čiste, plemenite žene; čar njene mladostne, usodne lepote ga je dvigal nad vsakdanjost sveta...

Toda iznenada je ugasnila obstret njene čistosti in ženske poštenosti v temnem zakotju, v katerem se rodi greh...

Izdala, prevarala ga je ne le njegova žena, ampak tudi njegove iluzije.

Kako strašen mu je bil trenutek, ko je izvedel resnico — ko so slučajne okoliščnosti privedle njega, zaslepljenca, na sled skrivne ljubezni njegove žene do poročnika Grolih!

V prvem navalu besnosti jo je hotel zadaviti, pa je ju-naško premagal svojo jezo. Niti besede ji ni rekel.

Odsihdob je bila mrtva zanj.

Nobene besede ni izpregovoril z njo in hladno se je obr-nil, če jo je slučajno srečal v predsobi svojega stanovanja.

Včeraj ji je na listku sporočil, da je vso zadevo izročil odvetniku in da se bo ločil od nje...

Minilo je pol ure. Novak je še zmerom negibno sedel in se poglabljal v otožne misli in spomine.

Zmeraj bolj se je danilo. Žalostno-otožen dan se je rodil pod oblačnim nebom v meglenem, hladnem in kalnem so-mraku. Nastal je tisti posebni in zagonetni trenutek, tista meja med dnevom in nočjo, poslednji boj sence in svetlobe — jutranji somrak...

Iz jedilnice se je slišala stenska ura.

Novaku se je zdelo, da se je njegovo lepo stanovanje, kakor ga je dal opremiti po poroki pred dvema letoma, izpremenilo v grobno, mračno klet, v kateri umirata dve duši... Njegova duša in duša njegove žene... Tudi ona je trpela. In naglo se je spomnil, kolikokrat je zagledal, ko se je v zadnjih dneh vračal s svojih nočnih orgij, pod vrati spalnice pri tleh ozko, svetlo progo — ona je še čula... Od tistega nesrečnega trenutka, ko ji je vrgel v obraz gnusno obdolžitev nezvestobe, ni več stopila iz stanovanja, hiral je, in le mimogrede je opazil njen blede, izmučeni, shujšani obraz.

Čutil je, da jo njegova zaničevalna prezirljivost bolj boli, kakor če bi ji očital in jo žalil.

«Prav — prav je tako...» se je sam pri sebi posmehnil.

Vtem pa ga je nekaj streslo. Čudna, sočutna boleost se je oglasila v njem, kakor od daleč... Ona je bila tako sme-java, nežen otrok, komaj šoli odrasel, polna naivnih muh, s pomladnim cvetjem v duši in vso svežostjo mladosti na licu. Bila je tako dražestna, prikupljiva, vdana, ko jo je prvič stisnil v objem, ko je prvič obsijala njega, vse nje-govo življenje in njegovo okolico z nasmehom svojih veli-kih modrih oči...

Caka jo žalostno življenje osramočene žene, ki jo je mož zapodil iz hiše. Njene prijateljice jo bodo kamenjale z obrekovanjem. On sam pa bo spet pogran v neskončno puščavo praznega življenja, brez cilja in brez tolažbe — v življenje, ki ga je živel pred poroko...

Novo misli so ga obšle. Strupena jeza in maščevalnost sta se polagama umikali drugim, nežnim mislim. Nekaj ga je zagnilo, neko nedoločeno, sanjavo razpoloženje. To je bil somrak duše...

Spet je preteklo dalje časa. Novak je sklonil glavo na roko, s katero se je opiral na okenski okvir.

... Nedogledna, pusta ravnina. Vse izumrlo, zapuščeno — otrpla tišina, nikjer ni videti človeka, niti ptica ne preleti po zraku. Nenadno je zagledal nekaj pred seboj; na desni pred preprostim spomenikom vaške pobožnosti, pred kape-lico, je videl klečečo žensko. Zmerom jasneje mu je stopala njena slika pred obraz... Imela je neko čudno obleko, kratko, nabrano krilce, svilene rožaste nogavice, izrezan životek modre barve in klobuček na glavi... To je bila obleka iz sedemnajstega stoletja — obleka koketne, napu-drane pastirice, kakor sta jih slikala Boucher in Watteau. Prav takšna, kakršno je imela na sebi njegova žena na zadnji maškaradi. Pogledal je neznani ženi v obraz — bila je ona, njegova žena... Molila je; njene gole, lepe roke so se spenjale v goreči molitvi k sliki Matere božje. Njene prsi so se dvigale pod nežnim, skoraj prozornim životkom, njene ustnice so se gibale v šepetanju molitve. Njen obraz je bil bled od trpljenja, oči zardele, okrog ust so bile ostre, boleostne gube krute boleosti.

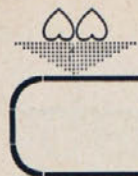
Zakričal je in planil k njej... Vtem pa je hipoma vse izginilo... zmračilo se je pred njim — po pusti ravnini se je začela valiti velikanska goreča krogla, zmerom bliže k njemu — kakor da mu grozi...

Novak se je prebudil in ves prestrašen skočil s stola.

In res je bilo okrog njega vse napolnjeno z žarečo, osle-pujočo svetlobo. Pomel si je oči: sonce je z vsem žarom sijalo v njegovo sobo.

In z enim samim skokom je bil pri vratih spalnice svoje žene. Potrkal je in klical s tresočim, mehkim glasom:

«Milica... Milica...»

RODILA SE

Lorenzo Arcieri, slavni violinist, ki je za svojega dolgoletnega bivanja v tujini žel veliko slave, se je vrnil v domovino in zdaj je boječe šel po stopnicah domače hiše. Rad bi bil presenetil svoje drage v sladki iskrenosti božičnih praznikov.

Koliko spominov je zbudil v njegovi duši ta veliki čebelnjak, v katerem je preživel svojo mladost! Kolikokrat se je vračal domov po teh stopnicah s skladbami Chopina, Mozarta, Griega! Domislil se je tudi prvega mladostnega hrepenenja, podobnega lilijinim cvetom, ki jih je nekega jutra na pragu njegovega moškega življenja vsejala deklica.

Toda hrepenenje in meglene sanje so se kmalu razpršile. Lorenzo je odšel v svet — za slavo. In hitro je dočakal, da so se priznani kritiki zbirali na njegovih koncertih, polnih občinstva. Ameriško zlato je teklo v njegovo denarnico. Toda plačal je zanj, ne da bi se bil zavedel, krvav davek. Zakaj s tem je za veliko let izgubil prijazno domače ognjišče.

Ah, škoda! Ta očitek mu je zdaj razburil srce. Preveč je zanemarjal mater in sestro — — — ubogi bitji, ki ju je usoda neprestano preganjala. In pri tej misli je sklenil, da bo čisto izpremenil svoje življenje in se bo docela posvetil svoji rodbini.

Pred vrati se je ustavil; pogled mu je obtičal na izvesni deščici z napisom: Lina Arcieri, učiteljica glasbe.

Lorenzo je ostrmel. Njegova sestra je učiteljica? Njegova sestra poučuje? In zakaj? Mar jima imetje po očetu ne zadostuje? In morda je morala tudi njegova mati pomagati?

Srce mu je tolklo, ko je pozvonil.

«Lorenzo!»

«Mama!»

Mati in sin sta se na pragu objela. Tako sta bila ganjena, da sta hitro odšla v sobo, da bi ju ljudje ne videli.

«Ah, mama!» je Lorenzo spet objel mater. «Kakšno sem te našel! Saj imaš čisto bele lase!»

«Seveda, postarala sem se,» je žalostno odgovorila mati. «In kako ne! Saj sem toliko pretrpela. Ti pa si bil vedno v tujini — — —»

Lorenzo je menil, da misli na pokojnega očeta, in je rekel:

«Ubogi oče! Umiral je mirno, kajne? Jaz sem zvedel za njegovo smrt šele čez mesec dni, ko sem bil v San Francisku.»

Toda uboga žena mu je pravila še o drugem trpljenju:

«Poglej — — —» je nadaljevala in mu kazala roke brez prstanov. «Vse to sem morala po smrti tvojega očeta prodati — ampak zdaj, hvala Bogu, se nama bolje godi. Lina poučuje, služi. Ah, najhujše sva že preživeli — — —»

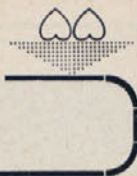
«Pa zakaj — — — zakaj mi nista o vsem tem nič pisali?» je žalostno vprašal sin.

«In kam bi ti naj bili pisali? Res sva prejeli nekajkrat poročilo od tebe, toda ko sva poslali pismo na tvoj naslov v Ameriko, te navadno ni našlo, ker si že spet odpotoval v drugo mesto. Pisali sva ti večkrat!

«Ah, mama,» je dejal Lorenzo, «vidim, da nisem prav ravnal — — — Umetnost, ta zapeljiva Sirena, me je vpregla v svoj voz in me gnala po svetu. Prisilila me je, da sem žrtvoval rodbinsko življenje, mir, ljubezen, mladost — kratka vse! Bog pa je kaznoval moj slepi ponos z holestno preizkušnjo. Mislil sem, da me hoče ameriško dekle vzeti iz ljubezni ali vsaj zaradi moje umetnosti, v resnici

JE LJUBEZEN

pa je koprnela samo po mojem premoženju. To veliko razočaranje, ki bi bilo morda koga drugega strlo, je name vplivalo blagodejno. V svoji bolesi sem spoznal, da vsa slava ni toliko vredna kakor en sam materin poljub — — in odpotoval sem k tebi — mama, da bi bil božič začetek mojega novega življenja. Prosim te, odpusti mi!»

«O, mati vselej odpusti!» je zašepetala gospa Arcieri. In njene oči, zasenčene z dolgimi obrvmi, so zažarele jasno in veselo.

*

Neizrečena sreča je napolnila srce slavnemu umetniku, ko je bil po mnogih letih spet na najlepši dan v letu doma.

Koliko ljubezni in vdanosti je našel na tem svojem malem domu! Mati in sestra sta mu jo izkazovali vsak hip.

Ko je Lina končala naporni pouk, je uredila prijazno stanovanje po bratovem okusu. Ker je vedela, da ima rad cvetlice, mu je okrasila mizo in skrinje s šopki svežega cvetja. Bele in rdeče vrtnice in rožaste nageljne je dala vokusne vaze. In da bi mu zbudila najlepše spomine na dom in na otroška leta, je kupila tudi božično drevesce in ga bogato okrasila. Mati pa mu je pripravila vse, kar je najrajši jedel.

Na sveti večer so sedeli pri mizi vsi trije. Prijetno so se pogovarjali in budili lepe spomine, polne radosti in sreče.

In čez nekaj časa so prišli tudi sorodniki, ko so izvedeli, da se je Lorenzo vrnil. Vsi so ga obklopili in prosili, naj zaigra vsaj eno pesem na svoje čarobne gosli. Umetnik jim je hotel ustreči ter je izbral skladbo Tartinija. Toda kmalu je čutil, da ne more nobena skladba izraziti njegovih čustev, ki so nocoj prevečala njegovo dušo. Saj je bil sveti večer, večer, ki nas spominja na rojstvo božje Ljubezni.

Oprostil se je, odložil gosli in prosil sestro, naj sede h klavirju in spremlja sestrično Heleno. Sestrična je s svojim srebrnim glasom zapela:

«Sveta noč, blažena noč!»

Lorenzo je poslušal, ganjen od lepote besed in napeva. Čutil je, da se mu srce preraja...

Vsa leta, ko ga je opajala slava, ni nikoli čutil take notranje sreče.

Imel je trdno voljo, da se bo odrekel blestečim sanjam umetnika. Dosegel je višek svojega uspeha, čutil je, da potrebuje počitka, spoznal, da je tudi rodbinsko življenje vir čistih in tihih radosti.

Ali nista mati in sestra zaslužili, da bi nič več ne šel z doma?

Uboga mati, ki je do dna izpila čašo vseh grenkosti življenja, ki je okusila v duši bolest obupa in ki je le v svoji globoki veri našla moč — ali ne zasluži, da bi se zavoljo nje odrekel tistim opojnim trenutkom slave? In sestra, ki je prekinila sanje ljubezni, samo da bi živela pri materi in ji pomagala v hudih trenutkih — ali ne zasluži, da bi ji posvečeval svoj prosti čas in ji privoščil veselje, da ga spremlja pri njegovi umetniški igri?

V take misli zatopljen, je neopazno odšel iz sobe na teraso. Mirno je snežilo; sneg je pokrival strehe in ceste. Lorenzo je užival neskončni mir, ki ga je obdajal. Ozrl se je kvišku in zagledal žarečo zvezdo.

«Božična zvezda!» je zaklical. Hipoma se mu je zazdelo, da je otrok. Zahrepenel je po miru, po materini in sestrični ljubezni. Začutil je v sebi željo, da bi postal boljši, koristnejši svojim dragim, da, tudi drugim — vsem tistim, ki so pomoči potrebni. Toda za uresničenje te želje je potrebna velika, sveta, požrtvovalna ljubezen. In čutil je, da se bo te ljubezni naučil pri jasticah, v katerih spi Bog — Ljubezen, ki se je rodila v tej sveti noči.

Pozimi...

V veselem pričakovanju.

V čast in slavo Matere božje.

Alenčica KUPUJE BOŽIČNA DARILA

Na dan svetega večera je Alenčica precej zgodaj vstala. Segla je pod blazino in vzela izpod nje denar. Imela ga je dve pesti. Nihče ne sme nič vedeti. Ko bo odhajala z doma, bo pol tiho pela in rekla: «Zbogom — grem v Tivoli.» Ko nakupi darila, pojde naravnost k Janezku, jih lepo zavije, Janezek pa bo napisal nanje: «Od Alenčice.»

Ko je pozajtrkovala, so ji rekli v kuhinji: «Tako, Alenčica, zdaj pa le pojdi v Tivoli! Pepček že čaka.» Alenčica si je dala čepico na glavo in že je hitela po stopnicah.

Na ulicah je bilo lepo. Izložbe trgovin so bile še veliko lepše kakor za Miklavža. Mamici bo kupila boo, to si je izmislila sinoči, preden je zaspala. Stara boa je že vsa ogoljena. Stopila je k stražniku:

«Gospod stražnik, prosim, kje je tista trgovina, kjer prodajajo boe z lisičjo glavo?»

Stražnik ji je pokazal krznarstvo, ki je bilo čisto blizu. V trgovini so ji pokazali lepe boe, kar celo vrsto: rjavih, črnih, sivih in belih, toda nobena ni bila tako lepa kakor boa gospe Blažičeve. Nobena ni imela lisičje glave s steklenimi očmi. Povrh pa je prišel izza zastora še gospod z naočniki, pogledal Alenčico, potem boo in spačil obraz. Nevljudno je odrinil prodajalko in rekel:

«Koliko pa ima punčka denarja?»

«O, veliko!» je brž odgovorila Alenčica in stresla denar iz žepov na pult.

«Ampak vsega vam ne dam; ostati mora še za očko in za Bebico.»

Gospod se je kislo namrdnil:

«Torej poberi spet lepo denar in pojdi z njim kam drugam!»

Obrnil se je k prodajalki in skoraj zakričal:

«Gospodična, jaz se vam čudim.»

Alenčica se je zamačila, pokazala gospodu jeziček in odšla. Zunaj ji je bilo zaradi tega na jok, zlasti pa jo je bilo sram, da na tak velik dan jezik kaže. Prepričana je bila, da jo je Jezušček videl in da zvečer ne bo nič dobila. — Prav mi je! — In odšla je počasi.

Malo dalje se je ustavila pred knjigarno. Morda bi bila mama vesela lepe knjige. Vstopila je. — Zdaj bom to bolj pametno naredila, si je mislila. In izbrala si je prodajalca, ki se je smehljaj. Določila je del denarja za mamino darilo in ga stresla pred njo. Nasmehnila se mu je lepo, kar je mogla.

«Prosim, za tole mi dajte knjigo!»

Prodajalec se je še bolj smehljaj in rekel:

«No, dobro, ampak kakšno? Pravljice, roman, pesmarico, kuharico, no, izberi si!»

«Morebiti tole,» je pokazala na lepo, debelo knjigo z rdečim hrbtom.

«Haha, ta stane desetkrat več, kakor mi ponujaš. Sicer pa dvomim, da bi te zanimala reja morskih prašičkov v znanstvene namene.»

«No, pa tole,» je rekla Alenčica nejevoljno in pokazala na drobnejšo knjižico.

«Za koga naj bo?»

«Za mamico vendar.»

«No, tole je učbenik, računica, veš.»

«Potem pa ne vem.»

«Počakaj, se bom posvetoval z gospodom šefom.»

Alenčica je slišala: «Nič, nič, potem pa bodo prišli nad nas, kaj smo ji prodali — nočem imeti s tem nič opraviti.»

Alenčica ni več čakala, ampak je potrta odšla. Nekaj časa je stala na hodniku. Kako čudno je vse to urejeno! Ima poln žep denarja, pa vendar ne dobi, kar ji ugaja. Koliko polnih žepov denarja bi neki morala imeti, ko bi hotela kupiti — no, na primer tramvaj? Ljudje so jo rinili naprej, mudilo se jim je z zavitki. V neki veliki izložbi, polni lepih oblek, je zagledala krasno domačo haljo, rdečo in polno rož. Joj, tale bi bila! Toda ni šla v trgovino.

Že ve kaj. Kupila bo naprsnico. To je pametna misel. Kakšno lepo, tako lepo, da bo vsak rekel: «Nak, tako lepe naprsnice pa še nisem videl.» Draguljarstvo je tamle doli. Začela je teči, se zadevala v ljudi, in oči so ji žarele. Dobiti mora najlepšo naprsnico na svetu!»

Vsa zasopla je pritekla v trgovino, ki je bila polna ljudi. Prerinila se je do pulta, toda nihče se ni zmenil zanjo, čeprav je stala na prstih.

«Prosim, jaz bi rada naprsnico!» je zakričala z razburjenim visokim glasom.

Gospa zraven nje je rekla:

«Punčka, kar lepo počakaj, da postrežejo drugim.»

Alenčici so se udrle solze. Kaj pa če bo kdo medtem kupil tisto najlepšo naprsnico? Morda prav tale gospa.

«Prosim, ali hočete kupiti naprsnico?»

«Ne, punčka.»

«Torej bom pa počakala.»

Toda že so ji podali veliko, z baržunom obloženo škaflo, in na njem so ležale naprsnice. Kako naj si izbere, ko pa je bila druga lepša od druge! Te-le — ne, ne, tole z modrim kamenom. Kaj pa tale velika, ki je rožasta in se tako sveti? In zdajci je uzrla v kotu tisto najlepšo naprsnico na svetu. Bila je blesteča sova s črnimi, svečnimi očmi. Vsa blede od strahu, da bo imela za to krasoto premalo denarja, je rekla boječe:

«Tole prosim.»

In glej — denarja je bilo dovolj. Prav za prav ga je še precej ostalo. Vsa srečna je odšla iz trgovine. Ko pa se je po več letih spomnila na to naprsnico, je videla mamino pred božičnim drevescem, kako si jo pripenja in kako se sklanja, da bi Alenčico poljubila. Potem jo je imela ves sveti večer pripeto in vselej, kadar je pričakovala svojo najljubšo prijateljico, si jo je pripela in ji rekla: «Vidiš, tale je od moje Alenčice.»

Kaj pa očki? To ni bilo težko. Samo po sebi se razume, da klobuk. Šla je v trgovino, kjer sta bila nekoč skupaj z očetom. Tu je očka zmeraj kupoval, in vsi so ga poznali. Hodila sta z gospodom šefom skupaj v šolo.

«O, Alenčica!» je zaklical gospod klobučar. In ko je slišal, po kaj je prišla, je izbral lep klobuk.

«Ali ni preveč žalosten?» je skrbelo Alenčico. «Ali bi ga ne hoteli poskusiti, da vidim, kako se vam poda? Seveda očka je bolj suh in ima modre oči.»

Gospod šef se je smejal in poskusil klobuk.

«Prav lepo se vam poda. Kako se bo podal šele očki! Toda ne smete povedati, da sem bila tukaj!»

Klobuk je veljal strašno malo, samo štiri dinarje.

Alenčica kajpak ni vedela, da je bil samo za njo tako poceni.

Zraven je bila šola in nasproti trgovina s papirjem. Alenčica je stopila tja in ogledovala izložbo. Tu so imeli zmeraj tako krasne reči. Srečni otroci, ki že hodijo v šolo! Danes je bilo tukaj še posebno lepo. Kako krasne slikanice, in tale marmornati tintnik! Ali bi ne bil očki bolj všeč kakor klobuk? Ampak saj ima nalivno pero! Zdajci se je zagledala v barvotisk. Predstavljal je starega čevljarja, ki je šival pri oknu. Okrog okna so se ovijale rože, in čevljar se je smehljaj kanarčku v kletki. Alenčici je prišel takoj na misel tisti čevljar, o katerem ji je Micka pripovedovala pravljico. Gotovo je bil prav takle. To bo darilo za Micko. Ni stal veliko, lahko je kupila še svilnatega papirja z natiskanimi angelčki, da je mogla zaviti darila.

Z Janezkom sta imela mnogo dela. Sliko sta nalepila na trd papir. Janezek je nastrigel tri listke in napisal nanje s tiskanimi črkami: «Od Alenčice.» Skozi predsobo je šla z rokami na hrbtu, da bi domači nič ne opazili. Ampak kako pripraviti darila pod drevesce? Potem pa se je domislila. Poklicala je Micko in rekla:

«Prosim te, daj tole pod drevesce; je za očko in za mamico.»

In prav tako je naredila z darilom za Micko; zaupala ga je mami. Ko je bilo vse to storjeno, je skakala od radosti in se veselila večera.

Ivo Peruzzi:

Božič osamljenih.

Božična trpečih

*Preko izmučenih src
palo je sonce ognjeno, o bratje!
V sklenjeni vrsti,
močni in čvrsti
stopamo mi, Bodočnosti spatje!
Iz znoja se dvigamo, smrti in ran,
krti-rudarji, orači zemlje svobodne.
Plavži naj naši goré, da mrak se razkolje teman,
njive sejalcí so že posejali nam plodne.*

*Mi smo raztrgali sklepe mogotskih dvoran,
v polnoč zvonarji oznanjajo dan:
Možu zavest, materi leka,
starcu počitek
in zdravje otroku, ki tiplje do mleka.
Zemljo so našo razkosali — mi pa živimo!
Žolča nalili so v duše, da srd ne ugasne.
Plamen rešitve nekdanj pa prasne —
bratje, tedaj se objamemo vsi, ki trpimo!*

BOŽIČNO NASTROJENJE

Večina božičnih povesti je na eno kopito. Zmerom se v isto testo mesijo isti pridatki: snežene mesečne noči — osamele smrečice v gozdu — prav tako osameli ljudje — zmrzujoči otroci, ki se naslajajo pred izlozhami trgovin — sprti zakonci ali zaljubljeni, ki si padajo v naročje...

Iz tega se mesi književno božično pecivo, oslajeno s potrebno sentimentalnostjo!

Samo po sebi se razume tisto edinstveno nastrojenje, ki ga imenujemo

«božično nastrojenje». Kaj bi bil brez njega praznik vseh praznikov!

Nastrojenje pa je nekaj čudnega. Ne da se naročiti, kakor božična pečenka!

Nekaj pa je gotovo: božično nastrojenje je samo tam, kjer je krasna beseda o miru na zemlji postala živa resnica! Božično nastrojenje izgleda vse valove, sklepa upirajoče se roke, združuje srca, ki so se oddvojila — trudnim človeškim očem daje nov lesk, vznemirja srca in hkrati globoko

osrečuje. Primorani smo, da čutimo srčni utrip tega najsvetejšega praznika v letu.

«Ne vem,» mi je rekla nekoč gospa, ki je bila zelo glasbeno nadarjena in je veliko igrala na klavir, «res ne vem, kako je to — ampak naj igram o božiču, kar hočem — nenadoma zdrsnem skoraj nezavedno v kako staro božično pesem. Vse drugo mi onemi pred — recimo — pred staro pesmijo 'Sveta noč, blažena noč...'»

Božično nastrojenje je pač nekaj posebnega, nekaj, kar se rodi in nastane samo tam, kjer so ljudje «dobre volje»...

Luksus, ki ni luksus

(Nadaljevanje.)

Tako, zdaj je naše gnezdece spleteno, naše sanje so se popolnoma ali pa vsaj deloma uresničile: svoj dom imamo.

Vaš novi dom se nam seveda zdi lep, razseben način prijetno? Kakor, če bi na primer rekli: moja mati!

Naš novi dom se nam seveda zdi lep, razkošno lep, čeprav je morda nekje visoko v mansardi, ker z možem še ne zmorete plačevati visoke najemnine.

Stene so nanovo preslikane, pohištvo je novo. Vse je tako postavljeno, kakor mora

vs a obdrgnjena, pokrita s starim položčenim platnom. Toda na njej je vedno šopek svežih cvetlic. Te cvetlice so čisto preproste in tudi vaza je navadna, da navadnejša biti ne more — lončen lonček. In vendar je vse skupaj tako lepo in tako prijetno poživilja in daje toplino vsej tesni sobi. Zavesam na oknih se pozna, da so bile že dostikrat oprane. Tudi zakrpane so že, pa so kljub temu s svojo čisto belino s skrbno zlikanimi naborki tako prikupne. Na vseh tistih poličkah in nastavkih, ki jih je v nemoderno opremljenem stanovanju več kot preveč, so ročno izvezeni prtički, ki ljubko zakrivajo vso njihovo nemodernost in nepotrebnost. V kotu na oblazinjenem stolu pa se igra mlada mucka. Tudi ta po svoje prispeva k prijetni domačnosti stanovanja.

Tako je mlada gospa polagoma spoznala vso preprosto skrivnost, zakaj je hišnikovo stanovanje, ki je sicer tako siromašno, tako

čala, se je ozrla po sobi in zadovoljna ugotovila, košček »duše« ž e ima. Ozko moderno vazo je zamenjala s keramičnim lončkom. Vanj bodo prišle tiste preproste, za oko pa najljubkejš e cvetlice, ki nam jih ob vseh letnih časih nudita polje in gozd. Na cvetličnih poličkah bodo cvečete sobne cvetlice v lončkih. Toda ali ne manjka še nekaj. Ali bi ne bili ti vezeni prtički še ljubkejši, če... Mlada gospa išče v mislih in se spomni:

Pri prijateljici doma je videla ljubke keramične figure. Nekaj takšnih lepih šegavih figuric si mora še preskrbeti, da bo dom bolj pester. Potem pa še slike. O tem sta z možem že dosti govorila. Ona je bila tako neučakana, najraje bi imela vse naenkrat, ko sta že nakupovala. Toda v denarnici je bilo slabo vreme. Od znancev in prijateljev pa tudi nihče ni imel takšne dobre ideje, da bi jima za poročno darilo poklonil lepo umetniško sliko. Ona bi se bila končno zadovoljila s kakšno navadno kopijo Madone za spalnico, toda mož se je uprl: Nočem nobenih zmazkov. Raje nič. Sčasoma je tudi sama sprevidela, in mu dala prav. Zdaj hrani ta denar za slike. Kupila bosta kvečjemu dve, tri, toda takšne, ki bodo res umetnine. Morda v spalnico niti ne pride Madonina slika. Pri prijateljici je videla nad posteljami podobo smehljajočega deteta. Bila ji je zelo všeč. Neka znanca pa ji je pravila, da ima v spalnici podobo svete družine, slikane na steklo, kakor so slikali naši dedje. Tudi ta zamisel se ji je zdel dober in svojevrsten.

In še nekaj: hišnikovi imajo mačko. Tudi ona bi želela kakšno živo bitje, ki bi ji delalo družbo, kadar moža ni doma. Toda mačk ne mara. Kaj pa malo klepetavo papigico. Saj res, Lolica, ki jo je morala pustiti doma pri starših, je tako ljubka.

Tako so beli prtiči, prosojni svetli zastori, ki niso ne preveč moderni, niti predragoceni, ampak samo svetli, prijazni in ljubki, po pohištvu hudomušno postavljene keramične figurice, sveže cvetlice, skrbno izbrane, res umetniške slike in Lolica, mala klepetava papigica, polagoma ustvarile dušo novega doma, ki zdaj ni samo lep, ampak tudi prijazen, prijeten in domač.

(Se bo nadaljevalo.)

Inž. arh. Duša Šantel-Kanoni: Tri dekorativne blazine iz platna, svile in volne. Ročno delo v stanovanju izdaja gospodinjin okus.

biti. Vsepo vsod je takšen strog, skoraj pre-strog red. Zadovoljni ste, seveda, saj drugače ne more biti. Vsi mladoporočenci so zadovoljni, zlasti, v tistih prvih tednih, ki jim ljudje pravijo »medeni«.

Ko pa ta med v mladem zakonu izhlapi, mlada žena in gospodinja marsikaj opozi. Pomalem spozna marsikakšno moževo napako — in tudi napako novega doma. Ta dom je res tako lep, vzorno opremljen in urejen, toda mlada žena z vsem bistvom čuti, da mu še nekaj manjka. Premalo je topel, domač.

Včasih jo kakšen popravek privede v podprtiličje k hišniku. Hišnikovo stanovanje je temno, tesno in prenatrpano z vsakovrstno staro ropotijo, ki je razpostavljena ob stenah in po kotih kar tako brez vsakega reda. In vendar se mlada gospa tako rada pomudi pri hišnikovih. Če ji ponudijo, naj sede, kar obsedi in kramlja ter sama ne ve, kako mineva čas. Tako prijetno je tam, tako domače. Tega njenemu stanovanju manjka. Mlada žena išče vzroke in jih polagoma odkriva. Hišnikova miza je majava,

privlačno in kaj manjka njenemu domu: duš el In sklenila je, da tudi svojemu domu to »dušo« čimprej ustvari. Prtički, ki jih je vezla še v šoli, še leže lepo zloženi v komodi. Poiskala jih je in z njimi okrasila poličke za cvetlice, mizo, psiho, še celo pod možev pepelnik je dala enega. Ko je kon-

Ljubka kmečka domača keramika krasi tudi najrazkošnejše stanovanje.

Igrače, ki jih lahko vsak sam naredi

Vlak iz okroglih in štirioglatih lesenih odpadkov. Točen opis »Ultra« lahko dobite pod H 7162 za 7 dinarjev.

Krokodil, narejen iz dveh enakih delov, nagačen s papirjem ali z lesno volno.

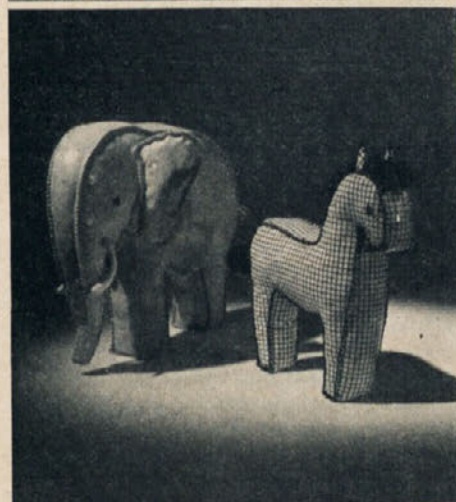
Konjiček na palici, priljubljena igrača malih dečkov, ki jo svojemu sinčku vsak očka lahko napravi brez posebnega truda in z najmanjšimi stroški.

Vedno redkejši postajajo lepi in topli jesenski dnevi, ko se otroci lahko še igrajo in podijo pred hišami, po travnikih in dvoriščih. Dnevi so zmerom krajši, deževni in mrzli, večeri pa neskončno dolgi in pusti. Otroci so spet vklenjeni v štiri ozke stene domačega stanovanja.

In v teh dneh se otrok spet oklene svojih igrač. Vse njegove misli, vse želje so osredotočene v njih. In marsikateri materi, marsikateremu očetu se tedaj v bolesti in skrbi krči srce, ko posluša zaupno — verno brbljanje svojega otroka: »Veš, mamica — očka, zdaj pride zopet kmalu Miklavž, Jezušček pa mi bo prinesel vlak, konja in še to in ono. Potem mi ne bo prav nič več dolgčas, čeprav ne morem na dvorišče in na travnik.« Kako težko je materi, očetu, zreti otroku v zaupno žareče oči, ko jima v srcu gloda bolestna misel: »Še za nujno potrebne

Opremljena soba za hčerkin »punčko«. »Sobo« napravimo iz primerno debelih desk, opremo pa iz tankih desčic ali iz močne lepenke. Narejeno

Slon in konjiček, narejena iz ostankov sukna, žameta ali povoščenega platna. Točen opis in kroj »Ultra« lahko dobite pod V 3477 (za slona) in pod V 3478 (za konjička) po 7 dinarjev.

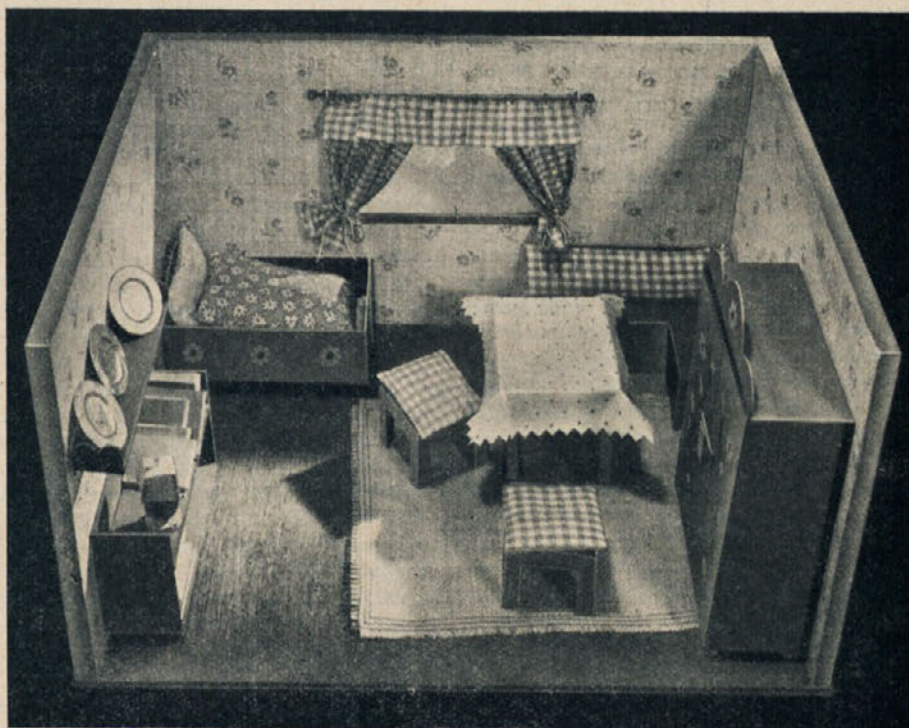

Voziček za lutko poljubne velikosti. Napravimo ga iz tankih desk in ga pestro pobarvamo. Napravljen je tako preprosto, da zanj ne potrebujemo nikakega točnejšega navodila ali opisa. Strešico, žimnico, blazino in odejo sešijemo iz ostankov kakršnega koli blaga.

čevlje, za plašček, za skromno potico bova komaj, komaj zmogla, kje naj potem pritrgava še za igrače? Za igrače, ki so bile že lani tako drage in bodo letos prav gotovo še dvakrat dražje.»

Vse te mamice in vsi ti očki naj si ogledajo naslednje slike. Nekaj raznovrstnih krp, tankih desk, malo močne lepenke, nekaj pestrega, barvastega papirja najdemo v vsakem še tako skromnem gospodinjstvu. Česar nimamo, dobimo za prav majhen denar. Treba je potem le še nekaj ur časa, malo truda in dobre volje, in igračka se mora posrečiti. Vesel, radosten nasmeš našega otroka, lesketajoči sij njegovih oči nam bošta bogato in najbolj osrečujoče plačilo za naš trud.

sobo lično prepleskamo ali pa prelepimo s peštrim papirjem. Risbo »Ultra« v naravni velikosti lahko naročite pod H 7165 za 7 dinarjev.

NOGOMETNA TERMA

Štirje tovariši so sedeli v svojem stalnem kotu za vrati gostilniške sobe in se vneto pogovarjali o popoldanski nogometni tekmi. Vsi so se že od malega zanimali za ta šport, ko so kot majhni frkavčki po temnih dvoriščih in zelenih travnikih pred hišo brcali žogo. Tudi zdaj so bili še vedno vneti za nogomet in niso nikdar zamudili nobene tekme. Kadar so ob nedeljah sedeli na ozkih lesenih klopih in »pritiskali«¹ zdaj za tega, zdaj za drugega, so si nabrali vselej dovolj snovi za pogovore za ves teden.

Le njih peti tovariš, Lado Kovač, je sedel pri takih pogovorih tiho v kotu in se ni udeleževal razburljivih debat. Že večkrat so ga spraševali, zakaj se vendar tudi on ne zanimala za ta šport, pa so navadno mimogrede pozabili na svoje vprašanje in spet gonili svojo naprej o golih in sodnikih in vratarjih in takih strokovnih izrazih.

Ta dan pa je bila igra lena in nezanimiva, in ker niso imeli več o čem govoriti, so se spravili na svojega tovariša, naj jim vendar že pove, od kod izvira njegovo nasprotstvo do nogometa. In Lado se je res vdal in pričel:

«Ko sem bil še majhen fant, sem bil prav tako, kakor vi, ali pa še veliko bolj navdušen za žogobrc. Vse proste popoldneve sem prebil na travniku pred hišo in s tako vneto brcal žogo, da je morala mama kar naprej nositi čevlje k čevljarju. Zato in pa, ker je žoga večkrat priletela namesto v gol v okno sosednje hiše, sem bil naštetokrat tepen in dostikrat sem moral brez večerje v posteljo. Nekaj časa so me tudi zapirali v sobo, pa so to kmalu opustili, ker sem jim vselej ušel skozi okno po žlebu v zlato prostost. Toda vse to ni zmanjšalo mojega navdušenja, moja igralska strast je bila nepremagljiva.

Moja mlajša sestra je že dalj časa bolehalo. Tožila je, da jo boli vrat in glava; tresla se je od mrzlice, ali pa se spet potila v vročici, da jo je mama že teden dni napajala z raznimi čaji in z vsemi mogočimi zdravili, ki so ji jih nasvetovale dobre sosedice. Toda vse zaman. Bolezen se je od dne do dne slabšala, in slednjič se je mama odločila, da bo poklicala zdravnika.

Ravno sem se spet pripravljala, kako jo bom popihal na tekmo, ko me je poklicala mama in mi naročila, naj grem po zdravnika in naj ga lepo prosim, da pride zvečer k nam. Za nas reveže so imeli namreč zdravniki svoje uradne ure šele pod noč, ko so že vse druge bolnike obiskali. Seveda sem se kislo namrdnil, toda ker sem vedel, da pri mami noben ugovor ne pomaga, sem jo s težkim srcem mahnil z doma. Komaj pa sem zavil okrog vogla, sem že zagledal svoje tri tovariše, ki so strumno korakali proti igrišču.

«Alo, Lado, hitro stopi, gremo, gremo, tekma se je že začela!» so me pozdravili in me sprejeli v svojo sredo. Sprva sem se maio upiral in jim povedal, kam me je poslala mama, pa so me ozmerjali, naj vendar nikar ne bom taka »baba«² in naj se tako ne bojim, grem pa lahko k zdravniku

Foto: Zeiss Ikon

še pozneje. S to mislijo sem se potolažil. In ni minilo pet minut, že smo vsi tičali za ograjo in opazovali igro.

«Samo do prvega gola,» sem si rekel, »potem pa grem!»

Toda padel je prvi gol in drugi gol in 2:2, in tako dalje, ko sem se še zmeraj držal za ograjo in z napetim obrazom sledil igro. Skoraj se je že nočilo, ko smo odkričali »živio«³ zmagovalcem in se počasnih korakov vračali proti domu. Šele ko sem zagledal luč v domačem oknu, sem se spomnil materinega naročila. Kakor da me je nekaj pičilo, sem zdirjal nazaj in skoraj brez sape pritekel do zdravnikove hiše.

«Jih pa ni doma,» mi je odgovorila stara kuharica, ko sem jo vprašal po doktorju.

«Ali mi lahko poveste, kje bi ga lahko našel?» sem jo vprašal s stisnjenim glasom, nakar mi je naštel nekaj naslovov, kjer bi se »gospod doktor mogoče mudil».

Zdaj se je pričel zame križev pot. Hodil sem od vrat do vrat in spraševal po doktorju, toda povsod z istim uspehom: »Pri nas ga že ni bil!»

Temna noč je že bila, ko sem obredel našete kraje in se s težkimi koraki in s še težjim srcem vračal proti domu.

«Nič,» sem se tolažil, »porečem, da ga ni nikjer bilo in sem ga moral toliko časa iskati.» Toda že vnaprej sem vedel, da mi mama laži ne bo verjela, in vroče mi je postalo, ko sem se spomnil njenih pekočih udarcev.

Z utripajočim srcem sem stopil v kuhinjo. Nič, vse tiho. Po prstih sem se splazil do vrat in po tihem pogledal v sobo. Mama se je ravno sklanjala nad bolno sestro, ki je ječala. Že sem hotel smukniti nazaj, ko me je zagledala in me šepetaje vprašala: «Si šel po doktorja?» Kar osupnil sem. Nič udarcev, nič jeznih očitkov, le tihe žalostne besede in še bolj žalosten pogled. Nemo sem sklonil glavo. Dobro sem čutil, da bi bila proti tem sprašujočim očem vsaka laž neodpustljiv greh.

«Si bil že spet na tekmi!» Isti tihi glas, brez jeze, brez očitanja, le tiha grenka žalost.

Bilo mi je, da bi zakopal svojo glavo v njeno trudno naročje in jokal, jokal, jokal. Ali pa bi jo prosil, naj me vendar pretepe

„Sportni strokovnjaki za mrežo“

ali ozmerja, saj bi bilo laže prenašati njene udarce in poslušati njene očitke, kakor gledati te njene žalostne oči.

To je bila strašna noč, noč brez spanja in miru, polna boja med življenjem in smrtjo. Mala je v hudi vročini bledela in klicala na pomoč že davno umrlega očeta z najslajšimi imeni, potem pa je, kadar se je zavedela, spet trgala z vratu tople ovitke in vpila, naj je nikar ne zadušimo. Vso noč je hlipala in sopla po zraku, ki skozi gnojno grlo ni mogel v njena mala pljučka. Šele proti jutru se je nekoliko umirila in vsa utrujena od naporov za nekaj časa zaspala. Še preden se je dodobra zdanilo, sem že tekkel po zdravniku in ga še toplega od spanja privedel k bolnici.

«Davica,» je rekel. In že je pričel pripravljati svoje instrumente. Mamine oči so visele zdaj na njegovem obrazu, zdaj na njegovih rokah, ki so z mrzlično naglico sukale zdaj igle, zdaj nože in cevke in ovoje. Ne prej ne pozneje v življenju še nisem videl toliko groze in strahu in junaštva in upanja hkrati v človeških očeh.

Ne vem, koliko je bilo ura, ko je zdravnik nehal s svojim delom in si brisal potno čelo. Skozi okno je že na široko sijalo svetlo sonce, ko je še medlela luč žarnice v sobi. Kakor v sanjah se še spominjam, kako je sestra spet prosto zadihala in je potem mama tiho zajokala.

«Nič ne jokajte, gospa,» jo je tolažil zdravnik, »je že vse dobro. Toda prišel sem ravno poslednji trenutek. Zakaj me niste poklicali že sinoči, takrat bi se z majhno injekcijo še vse gladko izteklo.»

Ne, to je bilo tudi za mojo zakrknjeno, nogometu vdano dušo preveč.

Splazil sem se iz sobe na dvorišče in med zaboji in drvmi poiskal svoj največji zaklad — svojo žogo. S solzami v očeh sem jo stisnil pod suknjič in se poln največje grenkobe pritihtopil spet nazaj v sobo. Nalahno sem se dotaknil mame, ki je ležala na postelji in še vedno tiho ihtela.

«Na, mama,» sem rekel, »na, žogol Vzemi jo! Obljubljam ti, da se nikoli več ne bom menil za nogomet. Samo žalostna ne bodi več!»

Vidite, tovariši, in od takrat se nisem več dotaknil žoge in tudi gledat nisem šel nobene tekme več.»

KAMENUJMO JO

V imenu Haruna al Rašida, sultana mesta Bagdada, razgllašamo mi, veliki mufti, tale zakon, ki mora biti vsem svet.

Pregrehe na tej zemlji se množijo. Zaradi njih propadajo dežele in narodi. Toda mi želimo, da bi se dvigal duh pobožnosti iz našega mesta Bagdada k nebu, kakor vonj njegovih vrtoč. Vse zlo prinašajo med svet ženske. Oblačijo se v dragocene svilene obleke, da bi kazale pogubne in zapeljive lepote svojega telesa. To je vzrok, da izgubljajo vojščaki pogum, trgovci bogastvo, delavci veselje do dela. Zato smo sklenili, da bomo kači vzeli njen strup. Vsem prebivalcem mesta Bagdada oznanjamo: Prepovedani so vsakršni plesi, vse petje in muziciranje. Ženske smejo iz svojih hiš na cesto samo, če so od glave do nog ogrnjene z oblačilom iz belega platna. Dve odprtini za oči sta dovoljeni. Če se bo kateri ženski videl le mezinec na nogi, bo obtožena in kamenjana. —

Bilo je, kakor da je mesto Bagdad zajela kuga. Nastala je v mestu popolna tišina. Zavite v bele plašče, so hite ženske plašno po ulicah, boječe so jim zrle oči iz ozkih odprtin.

Celo Harun al Rašid ni več poznal svojega živahnega, veselega Bagdada.

«Premodri šejk,» je rekel velikemu muftiju, «meni se zdi, da je tvoja odredba prestroga!»

«Vladar! Zakoni in psi morajo biti ostri in hudi, da se jih ljudje boje,» je odgovoril veliki mufti, Harun al Rašid pa mu je prikimal.

V Kairu, mestu veselja in smeha, je živela mlada plesalka; Fatima ji je bilo ime. Bila je v osemnajsti pomladi. Fatima je bila najlepša med plesalkami Kaira. Ves svet je govoril o kalifu Harunu al Rašidu, o njegovem sijaju, njegovi mogočnosti in njegovi radodarnosti. Fatima je sklenila, da bo odpotovala h kalifu v Bagdad, da bo razveseljevala njegove oči s svojimi plesi.

«V Bagdadu te bodo zaradi tvojih oblačil gotovo kamenjali!» ji je rekel velblodar.

«Zakaj?» je vprašala Fatima. «Ne zavedam se nobene krivde.»

«Pravijo, da tvoja oblačila zbujajo moškim slabe misli.»

«Kaj morem jaz za misli drugih? Jaz sem samo za svoje odgovornal.»

«Poskusi o tem govoriti z velikim muftijem,» je porogljivo odvrnil velblodar.

Fatima je prišla v Bagdad ponoči. Sama je blodila po praznih ulicah, dokler ni slednjič zagledala hiše, v kateri je brlela luč. Potrkala je na vrata. Bila je hiša velikega muftija.

Čudno — prav tako se zaletavajo ptice selilke v mreže ptičarjev.

Mufti še ni spal. Ko je slišal trkanje, je bil vznemirjen. «To vendar ni Harun al Rašid, ki hodi večkrat ponoči po ulicah?»

Odprl je vrata in začuden stopil korak nazaj.

«Ženska!!? Ti pri meni!? In v takem oblačilu!?!»

Fatima se je spoštljivo priklonila in rekla: «Veliki smaragd, ki krasi tvoj turban, mi pravi, da stojim pred velikim muftijem. Sprejmi me, kakor bi sprejel hčerko svojega brata! Ime mi je Fatima in sem iz Kaira. Plesalka sem po poklicu. Prišla sem v Bagdad, da bi s svojimi plesi razveseljevala oči Haruna al Rašida. Prisegam, da prej nisem ničesar slišala o strogem zakonu.»

«Sreča zate, Fatima, da si prišla ravno v mojo hišo, zakaj vsak drug bi te moral takoj postaviti pred sodnika.»

«Kaj boš ti odredil zoper mene?» je prestrašeno zaklicala Fatima.

«Jaz? Nič! Občudoval bom tvojo lepoto. Bodi kakor doma in, če hočeš plesati, pleši!»

Ko pa je zabrnela Fatimina tamburina, se je začel mufti tresti. Če bi to izvedel veliki sodnik! Res, ta ženska je čudovito lepa, in jaz bi jo z največjim veseljem imenoval za svojo prvo plesalko. Toda bodi moder, veliki mufti! — Poslal bom zločinko k sodniku! K tebi, najvišji sodnik, pošljem zločinko, ki se je pregrešila zoper mojo odredbo. Sam jo pogledaj in njene plese — in če boš videl, da je grešila zoper mojo odredbo, ravnaj po pravičnosti!»

Veliki sodnik še ni bil šel spat. Ko so privedli plesalko predenj, je prebral muftijevo pismo in se obrnil k Fatimi: «Ti iščeš torej pravico in prijateljstvo. Dobro! Toda če naj izrečem pravično sodbo, moram poznati tvoj zločin. Pred sodnikom se ne sme nič skrivati. Torej pleši in poj!»

In tudi v hiši sodnika je zadonela tamburina.

Harun al Rašid tisto noč ni mogel zaspati, zato se je sprehajal po ulicah. Skrb je težila kalifovo srce. Mar je bil to še njegov veseli, hrupni Bagdad? Vse je spalo v tem mestu. Samo eno tamburino je bilo slišati — čudno, prečudno! — v hiši velikega muftija — in nekaj časa potem v hiši sodnika.

Harun al Rašid se je vrnil v svojo palačo, ker bi rad izvedel, kaj se je godilo ponoči v hišah velikega muftija in sodnika.

Ko so se prvi sončni žarki razlili čez Bagdad, je kalif otvoril v palači najvišjo sodno sejo. Harun al Rašid je sedel na svojem prestolu. Na njegovi

desnici je sedel veliki mufti, na levi strani pa veliki sodnik. Kalif je prijel za meč in dejal: «V imenu Alaha otvarjam najvišje sodišče. Pravično naj bo in milostljivo. V pretekli noči je Bagdad mirno spal, zakaj zanj sta čula moj modri mufti in moj strogi sodnik.»

«Zasliševal sem neko obtoženko,» je rekel mufti.

«Tudi jaz sem zasliševal obtoženko,» je dejal sodnik.

«Da, v našem mestu zasledujemo zločin tudi ponoči,» je odobraval Harun al Rašid. «Tudi meni je o zločinki povedal velblodar, ki jo je pripeljal na velblodu v Bagdad. Žensko sem dal aretirati, in zdaj je tukaj. — Privedite obtoženko!»

Fatima se je tresla, ko je vstopila. Vrgla se je Harunu al Rašidu pred noge. Harun se je obrnil k njej in rekel: «Vemo, kdo si, in tudi to, da si prišla, da bi razveseljevala s svojimi plesi oči svojega kalifa. Toda nisi se menila za sveto odredbo velikega muftija. Zato stojiš obtožena pred sodiščem. Vstani in pleši pred svojim kalifom! Z Alahovo pomočjo tudi meni ne bo škodovalo, kar ni škodovalo ne muftiju ne sodniku.»

In Fatima je začela plesati.

«Zločinka!» je dejal slednjič Harun al Rašid. «Iz mesta pregreh si prišla v mesto čednosti, v Bagdad. Niti tvoja lepota niti tvoja plesna umetnost ne bosta omečili src tvojih sodnikov. Nikar ne iztezaj proseče svojih rok proti muftiju, ne proti sodniku, ne proti meni, svojemu kalifu. Kakšna je tvoja sodba za to žensko, veliki mufti, ki se je pregrešila zoper sveto odredbo?»

«Kamenujmo jo!» se je spoštljivo priklonil veliki mufti.

«Veliki sodnik, kaj misliš ti?»

«Kamenujmo jo!»

«To pravim tudi jaz: kamenujmo jo! Grešila si zoper sveto odredbo in boš kamenovana, takoj, brez odlašanja! — Kdo bo vrgel prvi kamen nate? Jaz! Tvoj kalif!»

Harun al Rašid je vzel turban z glave, iztrgal iz njega veliki diamant ter ga vrgel na Fatimo. Diamant je padel k njenim nogam.

«Zdaj si ti na vrsti!» je dejal kalif, obrnivši se k velikemu muftiju. «Tvoj turban krasi lep smaragd. Ne moreš ga bolje uporabiti, kakor da z njim kaznuješ zločinko!»

Veliki mufti je snel dragi kamen s turbana in ga vrgel na Fatimo.

«In zdaj si na vrsti ti, strogi sodnik! Resna je tvoja dolžnost, in kakor kri se blesti rubin na tvojem turbanu!»

Veliki sodnik je vzel rubin in ga zalučal na lepo plesalko.

«Ženska!» je rekel nato Harun al Rašid.

«Vzemi drage kamene, ki si jih zaslužila za kazen za svoj zločin. Ohrani jih za spomin na pravičnost in dobroto kalifa. — In zdaj odidi!» —

Menda imamo odsihdob navado, da dajemo ženskam drage kamene — seveda, če jih imamo in zmoremo.

Jod-Kaliklora

Od zdravnikov priporočena zobna krema

vsebuje 0,0075% organskega joda. 0,000035 g tega joda se pri čiščenju zob resorbira od dlesne in s tem porazdeli na notranje organe telesa.

Jod-Kaliklora je prijetno se peneča zobna krema najboljše kakovosti (brez kalijevega klorata), zelo slastnega in osvežujočega vonja. Minimalna količina organskega joda zadostuje za dolgotrajno desinfekcijo ustne votline (znanstveno dokazano!) in zaščitenje zob in dlesne pred obolenji, zlasti tudi pred paradentozo, ki je razširjena po vsem svetu.

Dalje je **Jod-Kaliklora** zdravniško priznana kot profilaktikum zoper prehlad, starostne pojave (arteriosklerozo) in kot izpodbudilo za vse telesne funkcije.

Queisser & Co., Hamburg 19.
Zaloga za Jugoslavijo:
Drogerija GREGORIČ
Ljubljana, Prešernova 5

Prijetno se peneča
zdravstvena
zobna krema!

Jarka Kučerova:

Strašni OTROCI

Gotovo jih poznate. «Strašen otrok» je v vsaki družini, v vsaki ulici, v vsaki hiši. Starši vzdihujejo nad njimi; strah so sorodnikom in znancem, lepo vzgojenim fantkom in punčkam pa predmet zavidanja.

In vendar so ti «strašni otroci» zabavni in ljubki. Zmerom mislijo dobro in pošteno — samo da se to vselej slabo izteče. Njihov bistri razumček, njihova dovtetnost in domišljija jim ne dovoljuje, da bi hodili po izhojeni poti «spodobnih» otrok. Strašni otrok ima vedno polno glavo presenetljivih misli, neprestano premišlja in primerja. Posledica teh premišljevanj so potem tisti «strašni stavki», izgovorjeni navadno na glas, z nedolžno resničnostjo, stavki, ki spravljajo navzoče v zadrego.

Videla sem zadrego neke mamice petletne ljubke deklice na stopnicah naše hiše. Mamica se je prijazno pozdravila z gospo svetnikovo in je opominjala hčerko:

«Lepo pozdravi, Evica!»

Deklica je trdovratno molčala, pozneje pa z zamračenim čelom rekla: «Dober dan!»

«Ampak, Evica — kako sem te učila pozdravljati?!» se je jezila mamica.

«Ne bom rekla, klanjam se, mamica,» je dekletce odločno pogledalo mamici v oči. «Saj si vendar očku dejala, da je gospa svetnikova ošabna ženska in da čaka na pozdrav. Torej zakaj bi ji rekla, klanjam se —» je zategnila s smešno pretirano vljudnostjo in nedolžno pogledala mamo. Ta je zardela kakor pirh, gospa svetnikova pa je molče odšla, z zamero na obrazu. Vem, da je bila mamica na Evico dolgo huda in ji je to precej časa očitala. Vem pa tudi, da si je Evica v svojem prostodušnem srcu ustvarila čudno mišljenje o odraslih, ki lažejo in se venomer pretvarjajo.

Kako naj jim potem človek verjame?!

Saj ima mali otrok strašno potrebo — verovati. Zato hodi sveti Miklavž in nosi darila Jezušček, zato moli otrok zvečer k angelu varuhu! Zato tako obožuje dobro pestunjo ali učiteljico, nekoga, ki se ne pretvarja, komur lahko verjame vsako besedico in kdor se ne jezi, če mu pove čisto resnico.

Otroška duša je kakor mlada, zorana, z brano uglajena njiva, v katero se globoko zariše vsaka stopinja, vsak sled. Dušeslovci učijo, da so ti sledovi iz detinstva pomenljivi za vse bodoče človekovo življenje. Zakaj naj torej ne bodo sledovi ljubezni, resnice in dobrote?!

Prozorno Pelikan nalivno pero

Če hočeš
komu kaj pokloniti,
pokloni Pelikan!

Včasih je res s temi strašnimi otroki groza. Včasih so preveč jezični in razposajeni. Nič čudnega ni, če nas presenetijo s krasno pobarvano steno, ko se vrnemo domov: sama rdeča srčeca in rdeče cvetlice — naslikane z vašim najdražjim rdečilom za ustnice. In otroku oči kar žarijo: mamica, kaj praviš k temu? Ali ni krasno?!

Ali pa priteče za vami bos in v spalni srajčki zjutraj k mesarju, medtem ko si vi domišljate, da še sladko spi. Priteče za vami, da bi vam sporočil, da je šel njegov prijatelj pravkar z zmajem na grič, kjer ga bo spustil v zrak, in da on tudi ne bo doma.

Preseneti vas velikokrat. Izgubi se vam na trgu ali sejmu, in najdeta ga na visokem zaboji ali vam ga privede stražnik. Ali pa vam privleče v kuhinjo tri na pol slepe psičke, ki si jih je izprosil od nekoga, ki jih je hotel vreči v vodo, in se na vse kriplje brani, da bi jih dal proč. Pred družbo izda z nedolžnim obrazom največjo rodbinsko skrivnost, kakor da se to samo po sebi razume, in se nič ne meni za vaše grajalne poglede.

In vendar nekako ne morete pozabiti na žarečo ljubezen v razposajenih očeh, s katero ste dobili orglice ali vrečico nik za god, ali na sočutje, s katerim je privedel na kosilo bosega součenca, ali na žalost, ki jo je izkazoval na pol slepim mladim kužkom.

Saj slutite, da je za temi paglavskimi očmi ljubezen in toplo, dobro srcece, da so vsi ti domisleki samo sprostitev zdrave energije in prevelike fantazije — da zadostuje le ena vaša pravilna, nežna beseda —

Zakaj ta strašni otrok misli zmemom strašno dobro in resno — le da tega odrasli ljudje sploh ne razumejo.

Tile odrasli so vobče včasih tako čudni!

J. Kos:

Poslednja volja

Med svojo dolgoletno odvetniško prakso sem imel dosti priložnosti i za nepoštena dejanja i za to, da bi bil kdaj igral detektiva. Toda samo enkrat sem bil detektiv, in še takrat samo po golem naključju.

Moj stari, dobri klient Antal Szilácz se je v precej žalostnih okoliščinah ustrelil. Szilácz je bil eden izmed najbogatejših ljudi v Budapešti, toda na sploh nič kaj simpatičen mož. Bil je že iz take čudne rodbine, ki se je pehala samo za denarjem. Bližnjih sorodnikov ni imel več. Žena, ki jo je tudi vzel samo zavoljo denarja, mu je umrla pred leti, in otrok nista imela. Bilo je le več bratrancév, ki so grabili samo po denarju, in nečak, sin njegovega pokojnega brata, je bil edina simpatična oseba iz vse te rodbine. Čudno je, da si je nečak Pavel pridobil celo naklonjenost tega starega godrnjača. Bil je mlad, vitek, vesel mladenič; česar se je lotil, vse mu je uspelo. Nameščen je bil kot

tehnik v tovarni za barve. Imel je še precej dobro plačo, vendar pa ne tolikšne, da bi se mogel v doglednem času osamosvojiti. To se razume — stari Szilácz bi mu bil lahko opremil laboratorij, tako da bi tega niti ne bil čutil, toda nerad mu je šel denar izpod palca.

Vzlic temu se nisem začudil, ko je pred nekaj leti prišel Szilácz k meni v pisarno ter mi izročil svojo poslednjo voljo, po kateri je bil Pavel univerzalni dedič in torej bogat mož. Sam sem bil tega vesel, da je stari Szilácz slednjič vendar storil nekaj pametnega. In Pavlu sem to iz srca privoščil, dasi je bilo Sziláczu šele dva in petdeset let, in bo moral torej Pavel čakati še kakih dobrih petnajst let.

Potem pa se je nekaj nerodnega zgodilo. Pavel se je oženil. Razume se, da se pri tem ni oziral na mnenje svojega strica. Vzel je zelo izobraženo ter ljubeznivo, lepo in revno deklico.

Brez težav

deluje Darmol, K temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja čajev, niti potiranja kroglic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z neprežkušeni preparati, temveč urodite svojo prebavo z dobrim odvajalnim sredstvom

DARMOL
Dobro se v vsaki lekarni

Szilácz je besnel; takoj drugi dan je prihitel k meni, češ da mora izpremeniti svojo poslednjo voljo, ker noče, da bi prišel njegov denar v roke tako lahkomiselnemu mladeniču, ki si samo iz ljubezni vzame deklet, katero nima niti poštene bale. Potolažil sem ga vsaj toliko, da je spoznal, da mu ni treba že danes umreti in da ima še precej časa za to, da bo lahko premislil svojo oporoko.

Upal sem, da se bo medtem dobremu Pavlu in njegovi ženi posrečilo strica pomiriti. Motil sem se. Niti k njemu nista smela. S pisanjem nove oporoke sem se tako dolgo izvijal, da se je mož razjezil tudi name in rekel, da zna tudi sam pisati in mene za to ne potrebuje.

Nekaj časa nisem o njem nič slišal. Nenadno pa sem prejel obvestilo, da je — v bolnici. Neki nedeljski lovec ga je iz neposredne bližine ustrelil s šibrami v obraz. Pravi čudež je bil, da so mu rešili življenje. Oslepel pa je na obe oči.

Ko je prišel iz bolnice, sem mislil, da bo drugačen. Pa sem se spet zmotil. Njegov tajnik mi je pravil, kako težko je še le zdaj delati z njim. Citati sicer ni mogel, pisma pa je pisal še dalje, in sploh skušal živeti tako, kakor je živel prej. Poznalo pa se mu je, da hudo trpi.

Poslal sem k njemu Pavla, da bi se spet poskusil sprijazniti s starim gospodom. To je bilo popoldne. Nekako o pol osmih zvečer — bil sem še v pisarni — je zazvonil telefon. Antal Szilácz se je ustrelil. Takoj naj pridem tja.

Pri vratih me je že čakal Sziláczev tajnik. Policija ni našla nič sumljivega. Tajnikova izpoved je vse pojasnila:

Popolne je prišel na obisk nečak Pavel. Stari ga je zelo neprijazno sprejel. Tajnik je bil skoraj pri cellem razgovoru navzoč. Pavel ga je skušal zaman pomiriti. Stric mu je venomer očital, da čaka Pavel zdaj na njegovo smrt. Ampak nikar naj ne misli, da bo dobil iz njegovega premoženja le edini desetak. Takoj bo napisal novo oporoko, v kateri bo volil vse drugim sorodnikom, potem pa se bo ustrelil. Pavel je bil hudo vznemirjen in je kmalu odšel. Tajnik, ki je bil takih izbruhov že vajen, ni temu pripisoval posebne važnosti. Kmalu po Pavlovem odhodu je odšel v mesto po opravkih.

«Poslednjo voljo boste našli tu na mizi,» je klical za njim Szilácz.

Nekako dve uri po tajnikovem odhodu je hišnik začul strel. Brž je tekel v pisarno in našel Szilácza v naslanjaču pri pisalni mizi, s revolverjem v roki in s prestreljeno glavo. Ni bilo dvoma, da je Szilácz svojo grožnjo izpolnil. Policija je ugotovila, da je takrat sedel Pavel v tovarni in ni o ničemer vedel. Noben tuj človek ni šel gor. S tem je bila zadeva opravljena.

Bolj čudno pa je bilo, da tiste najavljene oporoke nismo našli. S tajnikom sva pregledala pisalno mizo in celo sobo, pa nikjer ni bilo niti koščka popisanega papirja. Vzeti je ni mogel nihče. Preden je prišla policija, ni bilo razen hišnika nikogar v sobi, in vse reči so bile na svojem prostoru. In hišnik seveda niti slutiti ni mogel o kaki stari in novi oporoki.

Tajnik je bil mnenja, da je bilo Sziláczu na konec že vseeno; pustil je vse in se ni hotel več truditi s pisanjem. Jaz tega nisem verjel. Poznal sem vendar Szilácza precej let in vedel, da stori, kar si v glavo vtepe, pa če bi bilo to tudi na smrtni postelji. Toda misel, da bo Pavel dedoval namesto zoprnih sorodnikov, mi nikakor ni bila zoprna. Ampak le kako je, mogoče, da je oporoka izginila!

Vrnil sem se v pisarno in premišljeval. Res, kar nepričakovano hitro se mi je posvetilo v glavi:

Komaj sem v pisarni sedel k mizi, mi je prinesla moja uradnica več listin v podpis. Ne da bi kaj mislil, sem vzel naližno pero in podpisoval. Poklical sem gospodično in ji vrnil listine.

«Ampak, gospod doktor, saj jih niste podpisali!» je bila uradnica kar užaljena.

Igrati „stepe miši“ se pravi z slabovidnimi očmi ili skozi življenje. Zato raje nosite takoj očala od

Ljubljana PASAŽA NEBOTIČNIKA

Ljubljana PASAŽA NEBOTIČNIKA

Pri moji veri! Nikjer ni bilo podpisa. V naližnem peresu nisem imel tinte, na papir pa še pogledal nisem. Vtem mi je šinila misel v glavo. Pogledal nisem! Vzel sem klobuk, se odpeljal nazaj v Sziláczovo vilo in pod nekakšno pretvezo še enkrat pogledal v pokojnikovo pisarno. Bilo je, kakor sem pričakoval. Na mizi je ležal blok papirja, čist, samo malo pomekkan, kakor da je nekdo pisal na prejšnjem listu, ki ga je potem odtrgal. Ko sem pogledal proti luči, sem videl precej razločno vtisnjeno: Moja... Skoraj gotovo: Moja poslednja volja. In v peresu, ki je ležalo na mizi, ni bilo tinte. No, nič nisem rekel in sem odšel.

Drugi dan sem prijel Pavla kar naravnost. Pavla je oblila rdečica:

«Da, bal sem se, da bi me stric v jezi razdedinil. Zato sem mu iz naližnega peresa iztisnil vso tinto. Vedel sem, da ne more videti, ali pero piše ali ne. Upal sem, da se bova pozneje vendarle sprijaznila.»

Tega nisem nikomur izdal. S tem sem se edino krat pregrešil zoper svoje dolžnosti. To je bil tudi moj edini detektivski uspeh.

Modri cvet in vsakdanji zajtrk.

Na poletnih izprehodih ste gotovo že opazili ob poljskih potih rastlino z lepim modrim cvetom. To je potrošnik, najbližji sorodnik požlahtnjene cikorije, iz katere se izdeluje Pravi Franck. Naše gospodinje uporabljajo že desetletja ta pridatek za vsako kavo, ker daje fin, poln okus in lepo barvo, vrh tega pa prija tudi zdravju.

Ali morajo zdrave reči biti tudi prijetne?

Če gre za hrano, potem morajo biti. Do tega zaključka je prišel tudi župnik Kneipp, razmišljajoč o žitni kavi. S svojimi prijatelji je iskal in iskal, dokler se ni našel recept, po katerem se danes izdeluje sloveča «Kneippova sladna kava». Ta kvalitetna sladna kava se odlikuje po izredno finem okusu, ki vsem ugaja. Jedro «Kneippove» se pretvarja namreč pri izdelovanju v sladni sladkor, ki daje kavi fin okus in vonj.

TA VARSTVENA ZNAMKA NA STEKLENICI

DA STE KUPILI ZA ČIŠČENJE VSEH KOVINASTIH PREDMETOV, OGLEDAL IN OKEN PRIZNANO NAJBOLJŠE SREDSTVO

Sidel

katero vsled kemičnih sestavin vse te predmete ČISTI, POLIRA, OHRANI, DESINFICIRA

PAZITE NA VARSTVENO ZNAMKO!

POZABI

Nobena strast ne obljublja toliko in izvrši tako malo, kakor maščevalnost.

Človek srečuje v življenju ljudi, ki zadajajo rane. To je neizbežno. Ljudje ponižujejo, izdajajo, varajo, zavidajo. Zakaj tudi med ljudmi so pač sršeni, ose in bolhe.

Če boste hoteli morda tega pregnati in onega kaznovati, tretjega pozeptati in četrtega pokončati z mrčesnim praškom, ne boste imeli časa za nič drugega, pametnejšega, več.

Da, če si le dovolite na vse to misliti, vas bodo zastrupljali, dokler se tudi vam ne bo pamet skisala kakor mleko, dokler ne boste mogli več spati in izgubili ves duševni mir.

Zato je želja po maščevanju bedasta želja, maščevalnost nevarna strast. Misliti na maščevanje se pravi izgubljati čas. Pri tem pa ne izgubljam samo časa, temveč tudi svoje živce, energijo življenja, sok duše in rezervo življenjske moči.

Pozabi!

Ne pomeni dosti, če žalitev odpustimo ali ne. Edino, kar človeka zadovolji, je to, da žalitev pozabi.

Pojdimo preko tega naprej!

Preveč je dela v tem življenju, kakor da bi se mogli ustaviti zato, da bi se borili proti čebelam. Življenje je preveč bogato — ne smemo ga s sovraštvom siromašiti.

Kar naprej!

Sicer — to je res: tvojega sovražnika bi bilo treba preteptati. To bi mu dobro delo. Ampak vprašanje je: kaj tebi dobro de? Tebi je potreben duševni mir, notranja nemotenost. Torej čemu misliti na tega sovražnika? Le nikar se ne razburjati!

Pozabi! To ti dobro de!

Svetovna duša je pravična. In želja po maščevanju? Izpolnitev te želje prinaša bolešt in trpljenje. Glej, kaj prinaša vojna! Cele gore pohabljenih mrličev — na žrtvenik maščevalnosti.

Pravi ljudje so tisti, ki pozabljajo. — Ti se maščujejo najplemeniteje.

Posnemaj jih!

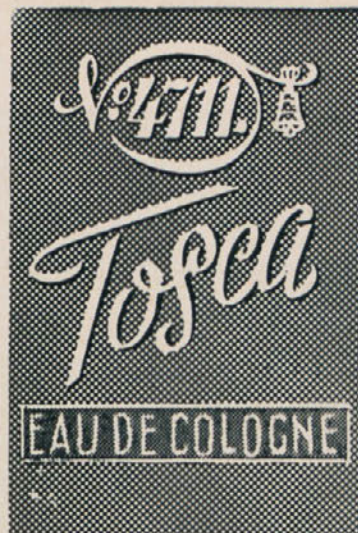
Božena Popova:

Smisel življenja

O vsakem naravnem pojavu, zgodovinskem dogodku in vsaki prigodi v življenju posameznika premišljajo ljudje, ali ima kak smisel in smoter.

Nihče ne opravlja rad dela, ki je, četudi samo dozdevno, nesmotno, ako ne nesmiselno. Vsakdo išče vedé ali nevedé smisel vsega dogajanja okrog sebe in v sebi, smisel vsake prigode, vsakega pojava v naravi, vsakega dela, vsake ustanove na svetu, in še bolj smisel lastnega življenja.

Čim bolj je človekova duša nagnjena k premišljevanju, tem bolj se bavi z vprašanjem o smotru in smislu življenja. Človeku se zdi, da niti ni moč, da bi bilo kar koli na svetu, v

Združitev osvežujoče kolonjske vode z očarujočim

"Tosca" PARFUMOM

naravi in v življenju okrog njega brez smisla, in če je ta smisel skrit, ga človek išče.

Tem bolj išče smisel svojega lastnega življenja. Z vprašanjem, čemu živi človek na svetu, so se menda bavili vsi filozofi sveta in niso nanj enako odgovorili. Bavili pa so se in se še bavijo z njim tudi ljudje, ki niso filozofi. Bavi se z njim prej ali slej vsak misleč človek. Toda gotovo se ne posreči vsakemu, da bi nanj zadovoljivo odgovoril. Morebiti zato, ker se določitev smisla življenja niti ne more glasiti za vse ljudi enako. Gotovo ni enak smisel življenja vseh ljudi, moških in žensk, nadarjenih in povprečnih.

Nekdo je prepričan, da je smisel življenja samo delo, drugi bi trdil, da je to ljubezen in rodbinsko življenje. In spet tretjemu se zdi, da je to znanost in umetnost. Morda ima tudi tu »vsak svoj prav«?

Naj bo tako ali tako, srečen je tisti človek, ki je smisel svojega lastnega življenja našel in pravilno ocenil, kdor po njem in zanj živi ter nikoli o njem ne dvomi.

Tak človek čuti, da ni bil postavljen v življenje zaman, da ni živel zastonj na svetu, ampak da je njegovo življenje imelo smisel, da je bilo njegovo delo smotno in plodno. Takšen človek ne umira z očitljivim vprašanjem na obeh, ne umira z občutkom žalosti nad življenjem, ki ga je po nepotrebnem preživel.

Veliko je odvisno od vsakega posrednega človeka, tudi če mu življenje in svet nista prijazna, da odkrije smisel svojega življenja ter živi in dela po njem. Samo tisti, ki mu je najdeni smisel življenja vodilo in podpora, lahko o sebi reče, da je njegovo življenje srečno.

PRAV TAKO, KAKOR TE OČI,
IMAJO SUGESTIVNO MOČ

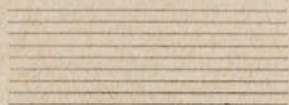
PROSPEKTI

ČE SO DOBRO SESTAV-
LJENI IN ČE IMAJO VAB-
LJIVO BESEDILO TER ČE SO
LEPO TISKANI - Z DOBRI-
M PROSPEKTI IN REKLAM-
NIMI TISKOVINAMI SI LAH-

KO PRIDOBITE VELIK KROG
NOVIH ODJEMALCEV -
TAKE TISKOVINE, KI VAM
PRIVEDEJO NOVE KUPCE
IN POVEČAJO PROMET,
VAM SESTAVI IN STISKA

GRAFIČNI ZAVOD

Delniška tiskarna d. d.

V LJUBLJANI

DALMATINOVA 8

TELEFON ŠTEV. 21-32